

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 24. JANUAR 1986

ŠTEV. 4 (2260)

Se obnavljata fašizem in rasizem v Evropi?

Evropski parlament za učenje manjšinskih jezikov

Ali se v Evropi obnavljata fašizem in rasizem so na enem izmed zadnjih zasedanj razpravljali v evropskem parlamentu v Straßbourgu. Pred kratkim je namreč zaključila posebna raziskovalna komisija daljšo raziskavo na to temo. Komisija predlaga med drugim strogo izvajanje in stalno prirejanje zakonov, ki se neposredno tičejo fašizma in rasizma; predlaga pa tudi združitev raznih protifašističnih in protirasističnih gibanj, nezazadnje pa tudi pospeševanje učenja manjšinskih jezikov in kultur v vseh evropskih državah.

V razpravi evropskega parlamenta je spregovoril tudi tržaški komunist Giorgio Rosetti, ki je sam član omenjene komisije. Dejal je, da je treba „poostriži demokratično budnost, saj smo že na kritični meji.“ V zaključnem dokumentu evropski poslanci poizvajajo k ukrepom proti fašizmu, kot tudi proti rasizmu v vseh njegovih pojavnih oblikah. V študiji so namreč obravnavali tudi nevarne rasne izpade fanatičnega Le Pena iz Francije, druge zaostritve odnosov do črncev in drugih skupin, ki jih potiskajo ob družbeni rob.

Študija evropskega parlamenta ugotavlja, da so omenjeni pojavi

posledice vse hujše gospodarske krize, vendar pa je še rečeno, da ima „Evropa dolžnost zoperstaviti se takim nadvse negativnim tendencam s skupnim nastopom vseh političnih sil.“

O prednostih večjezične vzgoje

V zvezi z ukrepanjem proti zaostrenim narodnostnim in rasnim odnosom je treba spomniti tudi na kongres na temo „Prva leta otroštva in dvojezičnost“, ki ga je lani priredilo nizozemsko ministrstvo za vzgojo v sodelovanju s specializiranim uradom pri Evropski skupnosti. Podobno kot

zgoraj omenjena študija evropskega parlamenta je tam prišlo stotine strokovnjakov do zaključka, da je učenje dveh ali več jezikov velika prednost.

Strokovnjaki so uvodoma podčrtali dejstvo, da postavlja združevanje Evrope vedno bolj v ospredje ne samo prednosti dvo- ali večjezičnosti, ampak tudi oblikovanje novega večkulturnega načina pojmovanja nove stvarnosti, ki čaka otroke. Ugotovili so vrsto pozitivnih učinkov večjezične vzgoje na posameznika (kot so to razvoj otrokovega analitičnega

Učenje manjšinskih jezikov je evropsko, ne samo koroško vprašanje.

mišljenja, bolj široko poznavanje sveta, večja sposobnost za učenje drugih jezikov...). Ugotovili pa so tudi, da omenjeni pozitivni učinki upravičujejo potrebne napore tudi za tiste prebivalce ali narodnostno mešane zakone, ki bi sicer iz drugih razlogov ne smatrali za potrebno, da se njihovi otroci učijo drugega jezika.

V zvezi s trditvami o izpolnjeni državni pogodbi: Odgovor ministru Gratzu

„V situaciji, ko KHD in drugi skušajo odstraniti zadnje preostanke dvojezičnega šolstva, ni mogoče govoriti o izpolnitvi zaščitnih določil državne pogodbe“. To je povedal našemu listu tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Strum, kot odgovor Avstrijskemu zunanjemu ministru Leopoldu Gratzu, ki je trdil, da je Avstrija državno pogodbo že izpolnila. „V luči trenutnih razprav o ločevanju šolarjev po narodnosti se izkažejo trditve avstrijskih politikov v nasprotju z resnico. Četudi jih desetkrat ponavljajo, ne postanejo bolj resnične“, je dejal Sturm.

Tudi osrednji tajnik NSKS, Franc Wedenig, je odločno zavrnil Gratzove trditve. „Ne gre, da avstrijski zunanji minister daje enostranske izjave, ki so zgleda posledica neinformiranosti,“ ugotavlja Franc Wedenig. „Niti določila zakona o narodnostnih skupinah iz leta 1976 glede uradnega jezika in napisov niso izpolnje-

ne,“ pravi Wedenig in predlaga, naj si minister na licu mesta ogleda resnični položaj manjšine. Tudi vprašanje otroških vrtcev in finančna podpora kulturne dejavnosti Slovencev ni rešena. Vrh tega je Jugoslavija podpisnica državne pogodbe, tako da ji ni mogoče odrekati pravic, ki ji gredo.

Volilni red za kmetijsko zbornico se ne sme spremeniti v škodo Slovencev Stališče Skupnosti južnokoroških kmetov

Politična razprtija, ki je nastala zaradi volilnega reda za kmetijsko zbornico, utegne privedi do novega poslabšanja za koroške Slovence. Do tega zaključka prihajajo zastopniki Skupnosti južnokoroških kmetov. Predlog deželne vlade, ki predvideva skrčenje zborničnih svetnikov od sedaj 36 na 34 in uvedbo dveh virilnih glasov, utegne škodovati tudi slovenski narodni skupnosti je poudaril v razgovoru z našim časopisom, predsednik SKJ Ignac Domej.

Pri zadnjih volitvah v kmetijsko zbornico, bi skupnost – pod pogojem, da bi bilo v zbornici 37 kmetijskih zastopnikov – dobila celo drugi mandat, pravi Domej. Z redukcijo na 34 zastopnikov pa se seveda v celoti poslabšajo pogoji za manjše volilne

skupnosti. Prav tako pa bodo pri imenovanju virilnih mandatov (eden je predviden za mlade kmete, drugi za zastopnika sosveta za pospeševanje kmetijstva) velike stranke imele premoč, tako, da ni verjetno, da bi izbrali kot virilnega zastopnika kakega Slovence.

Vse to se je razvilo v zvezi z vprašanjem volilne pravice mladih kmetov, ki jo zahteva ljudska stranka, temu nasproti predlaga sedaj SPÖ ustanovitev sosveta za mlade kmete in virilni mandat. Konkretno gre za približno 800 mladih kmetov, ki so poleg posestnikov zaposleni doma na kmetijah, a nimajo volilne pravice, ker niso posestniki. „Nismo proti uvedbi virilnih mandatov“ pravi Domej, „vendar le tedaj, če ostane 36 zastopnikov.“

Koroška/Slovenija:

Protesti proti smetišču in odlagališču

„Nismo zadovoljni z reakcijo sosedov Avstrijcev, ki so pokazali tolikšno skrb za jedrsko odlagališče pri Slovenj Gradcu, v lastnem tisku pa so skorajda zamolčali naše proteste zoper ureditev velikega smetišča 300 metrov pred našo mejo pri Dravogradu.“ S temi besedami je Maks Večko, predsednik občinske skupščine Ravne na Koroškem zaključil pred dnevi svoj protest proti morebitnemu odlagališču atomskih odpadkov na Pohorju, hkrati pa zavrnil enostransko poročanje na avstrijski strani.

Veliko smetišče za odpadke iz koroških in štajerskih občin in kemične odpadke blizu avstrijsko-jugoslovanske meje, ki ga hočejo kmalu uporabljati, je po izjavah pristojnih podjetij zgrajeno tako, da ni nobenih nevarnosti. To so pristojni zatrdjevali do sedaj že pri marsikaterih projektih. Še bolj pa je res, da protesti občin iz Slovenije in njihovi pomisleki glede zastrupljanja talne vode niso prodrli na Koroškem. Veliko več razburjenja je povzročilo dejstvo, da so geologi iz Beograda kot eno izmed 13 možnih odlagališč imenovali tudi

kraj v bližini Slovenj Gradca. Zastopniki sosednjih občin in drugi družbeni faktorji v Sloveniji so medtem že izrazili svoje odklonilno stališče proti odlagališču. Prav tako je slovenska vlada obljubila, da bo ravnala v skladu z interesi prebivalstva in okolja ter mednarodnih obveznosti. Te dni pa je v Gradcu zasedala avstrijsko-jugoslovanska komisija, ki ni razpravljala samo o možnostih čiščenja Mure, Drave in Donave, in o preprečevanju onesnaževanja zraka in umiranja gozdov, temveč o vprašanju kemičnih in atomskih odpadkov blizu meje.

PREBERITE

- na strani
- 0 „rjavih“ spominskih ploščah v Avstriji
- Predsednik Slovenske izseljenske matice obiskal koroške Slovence
- SPD Borovlje prejelo priznanje
- O dunajski podružnici SPD
- Nenning o zaščiti okolja in manjšin
- O publicistiki gradiščanskih Hrvatov

Pred razgovorom s kanclerjem Sinowtzem

V četrtek dne 30. 1. 1986 se bodo na Dunaju, po skoraj enoletnem premoru, sestali predstavniki koroških Slovencev z zveznim kanclerjem Sinowtzem. Zadnji tovrstni razgovor je bil marca preteklega leta.

Koroški Slovenci pričakujemo od kanclerja jasne besede glede vprašanja dvojezičnega šolstva na Koroškem. Medtem, ko je pred letom dni še tekla razprava o šolstvu – koroški Slovenci smo v sodelovanju s strokovnjaki celovške univerze izdelali vrsto konstruktivnih in praksi dvojezičnega šolstva ustrežajočih predlogov za možne poti reševanja tega vprašanja v korist pripadnikov

obeh narodnih skupnosti – in takrat Sinowatz še ni posegel v to razpravo, so danes pozicije jasne. Kancler se bo moral razjasniti ali bo zvezna vlada sledila argumentom znanstvenikov, pedagogov in prizadete manjšine in potemtakem zavrnila vse težnje po rasističnem ločevanju šolarjev, (torej proti vsem oblikam ločevanja) ali pa, da bo tudi v tem vprašanju kapitulirala pred nemškonačionalnimi silami na Koroškem.

Vsekakor smo z začudenjem brali izjavo zunanjega ministra Gratzu, ki je dejal, da je člen 7 ADP v celoti izpolnjen. In to v času, ko nemškonačionalne sile že nekaj let vodijo gonjo

proti dvojezični šoli. To v času, ko vprašanje finančne podpore za kulturna društva, vprašanje dvojezične trgovske akademije itd. itd. ni rešeno, da o globalnih problemih, ki izvirajo iz zakona o narodnostnih skupinah sploh ne govorimo.

Zato se bomo s kanclerjem pogovarjali o zgoraj navedenih vprašanjih, ob tem, da bomo seveda Gratzove izjave zasno zavrnil.

Kajti enakopraven dialog med manjšino in zvezno vlado ne more potekati po cesti enosmernici. Tudi ne sme služiti kot alibi napram sopodpisnici ADP Jugoslaviji.

—an

ZVEZA
KOROŠKIH
PARTIZANOV

vabi na

spominsko svečanost

ki bo v nedeljo 2. februarja 1986 (ne 9. februarja, kot je bilo prvotno objavljeno!) ob 11. uri na pokopališču v Svečah ob grobišču narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža in soborcev.

Na sporedu: polaganje vencev, nagovor in kulturni program.

Počastimo z našo udeležbo spomin mrtvih junakov, ki so darovali življenje za svobodo v borbi proti fašizmu.

Glavni odbor

Sramotijo pred vso svetovno javnostjo: Avstrijske ‚rjave‘ spominske table

Namestitev spominske plošče vojnemu zločincu Alexandru Löhru v dunajski vojaški akademiji je imela za posledico val ogorčenja protifašističnih sil v Avstriji in vrsto negativnih odmevov v inozemskem tisku.

Dunajska vojaška akademija je avstrijskemu – kajpada že zelo ohlapnemu – obhajanju obletnice zmage nad fašizmom in osvoboditve pred nedavnim dodala še svoj svojevrsten, bolj točno: neprimeren (a za današnjo ‚večnovčersko‘ avstrijsko vojaščino večidel značilen) prispevek. Hitlerjev general, vojni zločinec Alexander Löhr je dobil v poslopju akademije ovekovno mesto – odkrili so mu spominsko ploščo.

Löhr je bil za časa avstrofašizma poveljnik avstrijskega letalstva, pozneje pa general hitlerjeve vojske. Na njegov rovaš gre bombardiranje nezaščitene Beograda ob nenadnem napadu nacistov na takratno Jugoslavijo leta 1941. Na en mah je bilo umorjenih na tisoče civilistov. Löhr je bil do leta 1945 poveljnik ‚heeresgruppe E‘ v okupirani Jugoslaviji in s tem torej tudi neposredno odgovoren za vsa zločinska dejanja nacistične zverine. Jugoslavija ga je leta 1946 kot vojnega zločince obsojila na smrt. Leta 1986 je tudi z vso upravičenostjo protestirala potom tiska proti nezaslišanemu poveljevanju nacističnih zločincev v današnji republiki Avstriji.

Val ogorčenja tudi v demokratičnem taboru v Avstriji. Obrambni minister Frischenschlager pa se je takoj postavil za Löhrve oboževalce, pomirjujoče razlagajoč, da gre le za počastitev ne nacista Löhra, temveč častnika avstrijske vojske I. republike Löhra. To njegovo zagovarjanje pa se je takoj izkazalo kot mlatenje prazne slame, saj so antifašisti lahko na podlagi Löhrve biografije, ki jo je spisal 1964 prijatelj in soborec hitlerjevega generala polkovnik Diakow, dokazali, da se Löhr sam nikoli ni pojmoval kot Avstrijec – priznaval se je vselej k velikonemškemu rajhu...

Še ena plošča z Hitlerjevimi besedami

Spominska tabla Löhru pa ni edini primer uradnega negovanja nacističnih tradicij v Avstriji. Tudi dunajska univerza za agrikulturno se lahko ponaša z rjavo tablo. Od leta 1944 tam namreč neka plošča vse do danes s citatom iz Hitlerjevega ‚Mein Kampf‘-a spominja na padle vojake hitlerjeve wehrmacht. Ko je visokošolska zveza lansko leto končno zahtevala odstranitev plošče in namestitev druge v spomin žrtvam fašizma, je profesorski zbor reagiral tako, da je spominsko ploščo antifašistom namestil poleg rjave plošče. Tako je

privedel vsa prizadevanja demokratičnega visokošolskega tabora do absurda. Saj tako dejanje enači oboje ‚vrst‘ žrtev in pomeni posmeh vsem današnjim protifašistom. Ker niti pristojni rektor univerze, niti minister Fischer nista pripravljena odstraniti table nacistom, bo dokumentacijski arhiv avstrijskega upora vložil tožbo.

V Linzu pa je neka cesta poimenovana po nacističnem sodniku Langothu, ki odgovarja za številne smrtno obsodbe protifašistov. Tu so po daljših prizadevanjih bili uspešni končno le antifašistični aktivisti – mestna uprava bo cesto preimenovala.

Samo spodrsrljaji mladega neizkušenega politika?

Poleg jugoslovanskega tiska je Frischenschlagerjev spodrsrljaj z Löhrom zaposloval novinarje med drugim tudi v Švici in Sovjetski zvezi. Časopis sovjetske armade ‚Krasnaja

Pisarne ZSO v novih prostorih

Zveza slovenskih organizacij (ZSO) in vključene organizacije imajo nov sedež in so od začetka prihodnjega tedna naprej dosegljive pod naslovom:

Tarviserstraße 16, 9020 Celovec
tel.: 0 42 22/51 43 00-0

(bivši dijaški dom Slovenskega šolskega društva)

zvezda‘ je komentiral s tem v zvezi tudi ‚zli duh preteklega‘, ki je navzoč v avstrijski vojski. Namigovanje na nacistično obremenjenost velikega dela funkcionarjev v avstrijskem vojaškem aparatu kajpada ni nobena novost in (vsaj znotraj Avstrije) ne povzroča večjega razburjenja. Pač pa predstavlja novo kategorijo državne politike vsekakor nastopanje obrambnega ministra Frischenschlagerja. Koaliicijska vlada SP/FP ga je, potem ko se je uradno rokoval z vojnim zločincem Rederjem, ščitila do zadnjega – dostikrat tudi s postavko, češ da je še mlad in neizkušen, da pač kdaj pa kdaj morda ravna nepremišljeno ipd. Zadeva Löhr pa je zdaj le zadosten dokaz, da simpatija ministra do skrajno desnih in rjavih sil ni nobena slučajna stvar – sploh, ko je znano, da izhaja iz desničarske študentske zveze (‚burschenschaft‘) in da ima dobre odnose z marsikaterimi oficirji ne-samo-bivšimi (!) nacisti v avstrijski zvezni vojski. Iz dobro obveščenih krogov je celo slišati, da ima poznanstva z ljudmi, ki baje pripadajo neonacistični ANR. Žurnalistično zabeležena pa je vsekakor tudi njegova nadpovprečno pogosta udeležba pri tradicionalističnih srečanjih združenj bivših vojakov wehrmachta, pripadnikov esesa in podobnih ‚neavstrijskih‘ elementov. Za avstrijsko in mednarodno javnost se gospod Frischenschlager kajpada rad pokaže kot liberalen svobodnjak in demokratičen politik. Osveščenim in politično zainteresiranim ljudem so to obče znane zadeve. Razumljivo je še, da ga ščitijo funkcionarji lastne stranke, saj so se le-ti zvalili večidel v istem tistem rjavem blatu, ki ga njihov minister dandanes z vsemi težavami vred skuša kljub temu zagovarjati. Na prvi pogled nerazumljiva pa je drža socialistov, ki se dejansko delajo tako, kakor da nič ne vidijo, slišijo in vejo – samo zato, da jim ni treba kaj ukreniti? Zaščita koalicijskemu partnerju – razrednemu in ideološkemu sovražniku – zgolj zaradi strankarskega oportunizma. Vprašanje po preostankih socialistične zavesti in načelnosti v vodstvu SPÖ žal nima več smisla postavljati, saj je v svoji povojni politiki in praksi dovolj jasno pokazalo, komu in kam se je prodalo... (– na

račun in izkoriščajoč zaupanje velikega dela svojega članstva). Pobotalo se je ravno s tistimi družbenimi dejavniki, ki so nekoč odprli tudi fašizmu pot do oblasti – in to za kakšno ceno!

Treba pa je dostaviti, da večji del članstva te stranke sodi v tako imenovani avstrijski demokratični in antifašistični tabor. Moč in vpliv tega tabora velja stopnjevati, če hočemo kaj spremeniti na sedanjih razmerah. I. Sch.

Gratz: plošča Löhru le „nesmiselna akcija“?

„Odkritje spominske plošče za oficirja, ki so ga po letu 1947 usmrtili kot vojnega zločince“ je avstrijski zunanji minister Leopold Gratz v razgovoru s koroškim socialističnim dnevnikom označil le kot „bolj nesmiselno akcijo“, ki prispeva k temu, da se poudarja to kar ločuje sosedna naroda. K tej mlačni izjavi je še dodal, da pač „nobena stran ni brez krivde“!

Ali takšna izjava avstrijskega zunanjega ministra ni sramotna? Gre za vojnega zločince, ki se je vedno le čutil kot nemški vojak, in avstrijski minister se ne distancira od spominske plošče, je ne obsodi! Zdi se mu le nesmiselna! Vrh tega pa zvali krivdo „na obe strani“.

V čem pa je krivda okupirane Jugoslavije? V čem pa je krivda beograjskega prebivalstva? Morda v tem, da ni slutilo predčasno, da bo Löhr pustil brez vsake napovedi bombardirati mesto Beograd?

Dokler celo avstrijski ministri, člani socialistične stranke, ne bodo imeli jasne in odločne stališča do nacionalsocialistične preteklosti, koalicijski vladni partnerji (predvsem če so „še mladi in neizkušeni“) prav gotovo ne bodo imeli vzroka prenehati s poveljevanjem nacističnih vojnih zločincev.

V.

Neonacisti za Scrinzija

Do sedaj še vedno dovoljeno kandidaturu Otto Scrinzija za mesto avstrijskega zveznega predsednika podpirajo vedno bolj tudi skupine s skrajnega desnega roba. V Linzu zbirajo podpise za Scrinzija pripadniki neonacističnega gibanja proti „tujcem“ („Ausländer Halt“ – Bewegung). V mestu so delili formularje za podporo bivšega fpö-jevskega poslanca v državnem zboru. Iz teh formularjev pa je bilo tudi razvidno, da nosi odgovornost za „Komite za imenovanje nacionalno-svobodnjaškega kandidata za mesto zveznega predsednika“ Ottokar Schöfer, ki je že leta 1980 podpiral kandidaturu predsednika NDP, Norberta Burgerja. Schöfer je bil leta 1978 izključen iz FPÖ.

Medtem pa se predsednik koroških svobodnjakov, Jörg Haider, še vedno izogiba odločitvi za izključitev Scrinzija iz stranke. Medtem ko je pred meseci dejal, da Otto Scrinzi sploh ni več član koroške FPÖ, ker ne plačuje članarine, je te dni Haider izrazil,

da pač njegova stranka ni SPÖ, ki bi izključevala ljudi z drugačnim mnenjem.

Še naprej se je zvijal in sporočil, da se bo moralo z vprašanjem članstva Scrinzija baviti zvezno strankino razsodišče in to še pred volitvami za državnega predsednika. Spet enkrat se je izognil odločitvi. Radovedni smo kaj nam bo povedal še novega v tem vprašanju pred volitvami.

Neuvrščeni proti nasilju

Neuvrščene dežele so izročile posebnemu komiteju združenih narodov, ki pripravlja mednarodno pogodbo za preprečitev uporabe nasilnih sredstev v mednarodnih odnosih lasten predlog. V le-tim pojmujejo kot nasilje ne samo vojaške posege temveč tudi gospodarsko in politično nasilje, sovražno propagando, terorizem in skrite poskuse za destabilizacijo vlad. Izrecno pa poudarjajo v predlogu, da imajo narodi, pod kolonialnim ali rasističnim režimom oz. pod tujo okupacijo ali dominantno, pravico do vseh sredstev osvoboditve, vstevši pravico do oboroženega boja.

Nove hrvatsko-nemške označbe cest Rahli premiki na srednjem Gradiščanskem

Veliki Borištof na srednjem Gradiščanskem je uradno še vedno le Großwarasdorf. Deželna uprava še vedno ni postavila ob vstopu v vasi dvojezičnih napisov, čeprav so to gradiščanski Hrvati ob 30-letnici državne pogodbe lani ponovno zahtevali. Zato pa opažamo znotraj nekaterih občin rahle premike: nekatere občine, kjer so mandatarji ljudske stranke v absolutni premoči, so v zadnjem letu sprejele sklepe za uvedbo dvojezičnih cestnih oznak. Konec leta 1985 so jih na primer pritrdili ob začetku in koncu cest v Velikem Borištofu in tudi na vseh hišah.

V Malem Borištofu na primer so se odločili le za dvojezične cestne napise, na hišah jih ne bodo pritrdili. Skupno ima sedaj okoli 10 krajev srednjega Gradiščanskega takšne dvojezične cestne označbe.

Zgleda, da so znotraj gradiščanske

ljudske stranke najbolj občutljivo reagirali predvsem na zahteve hrvatske mladine po upoštevanju materinega jezika. „Hrvatske novine“, tedenski list gradiščanskih Hrvatov, ugotavlja, da je Veliki Borištof s tem svojim korakom postal zgled drugim hrvatskim in

narodnostno mešanim občinam na jugu in severu Gradiščanske.

In še podrobnost ob robu: dvojezične table so stale v nabavi le 5.-šilिंगov več kot enojezične. To si naj zapišejo za ušesa vsi tisti, ki svojo narodno nestrpnost skrivajo za „finančnimi“ argumenti.

Takšni premiki na občinski ravni so prav gotovo pomembni za pripadnike hrvatske narodne skupnosti, kajti ravno v zadnjih letih je njihovo število močno nazadovalo. Nezaдовoljni pa so tudi s položajem v otroških vrtcih. Dolgo se je dežela izmikala iz pristojnosti in tudi občine so delale podobno, tako da so se le v maloštevilnih občinah občinski mandatarji odločili za uvedbo hrvaškega jezika v vrtcu poleg nemščine.

Pred kratkim se je ustanovila tudi „Delovna skupina hrvatskih övpejevskih komunalnih politikov“, ki se bo neodvisno od ljudske stranke trudila za uvedbo dvojezičnih napisov, otroških vrtcev in za uporabo hrvatskega jezika pri uradih. Predstavniki delovne skupine (Franc Grandić, Štefan Pavetić, Franjo Kaiser) so prepričani, da mora biti v vseh strankah kraj za manjšinsko vprašanje. Medtem ko zmanjkuje socialističnemu Fritzu Robaku naraščaj, torej znotraj ljudske stranke reagirajo na zahteve gradiščanskih Hrvatov.

Dvojezični cestni oznaki iz Velikega Borištofa

Znanstveni zbornik o Hrvatih

Dosedaj najobširnejši prikaz zgodovine
in položaja gradiščanskih Hrvatov

Tudi gradiščanski Hrvati hočejo še bolje seznaniti pripadnike večinskega naroda s svojo zgodovino in trenutnim položajem. Ob koncu minulega leta je na Dunaju izšel prvi znanstveni zbornik, ki skuša v celoti prikazati vprašanje gradiščanskih Hrvatov. 17 avtorjev pod vodstvom prof. Štefana Geošića je v nemščini sestavilo knjigo „Die burgenländischen Kroaten im Wandel der Zeiten“.

Knjiga obravnava zgodovino, jezik, literaturo, šolstvo, vero, glasbo, šege in navade gradiščanskih Hrvatov ter njihov trenutni narodnopolitični ter pravni položaj. Prispevki sežejo od obravnavanja vzrokov iz stare domovine, priselitve na Gradiščanskem,

preko izoblikovanja kulture v novih pogojih, tja do obravnave položaja Hrvatov v prvi in drugi avstrijski republiki. Gradiščanski Hrvati jo pozdravljajo tudi kot prispevek k dviganju lastne narodne samozavesti. Avtorji knjige so: Nikola Benčić, Augustin Blazović, Aladár Čenar, Walter Dujmović, Štefan Emrich, Herbert Gassner, Štefan Geošić, Demetar Karall, Angelika Kornfeind, Greta Maar, Ivan Müller, Franjo Probst, Gerald Schlag, Ivan Seodoch, Feri Sučić, Feliks Tobler in Joško Vlašić. (Knjigo bomo obširneje še predstavili v eni izmed prihodnjih števil). Izšla je v dunajski založbi Tusch, obsega 424 strani, cena 480,- šil. (Glej tudi prispevek na 8. strani).

Predsednik SIM obiskal koroške Slovence

Predsednik Slovenske izseljenke matice, Drago Jančar je v torek 21. januarja 1986 obiskal Koroško. Na sedežu Zveze slovenskih organizacij se je pogovarjal s predstavniki ZSO in NSKS.

Slednjim je obrazložil dejavnost svoje organizacije, katere glavni namen je vzpostavljati in gojiti stike s slovenskimi izseljenci v svetu, s tem pa tudi utrjevati vezi med Slovenci v domovini in tistimi, ki so se izselili in našli novo domovino v drugih državah.

Ob tej priložnosti so pregledali možnosti za sodelovanje med slovenskimi organizacijami na Koroškem s Slovensko izseljenko matico in ugotovili, da bi tako sodelovanje bilo koristno, saj se slovenski izseljenci tudi živo zanimajo za delo in razvoj slovenske

narodne skupnosti na Koroškem, zlasti za njen boj za doseg narodnostnih pravic. Jančar je tozadevno izrazil željo, da bi koroški Slovenci sodelovali v mesečniku Rodna gruda, namenjen slovenskim izseljencem, saj bo jih tako najbolj avtentično seznanjali o svojem življenjskem utripu.

Matjaž Jančar (na naši sliki prvi z leve - poleg njega generalni konzul Borut Miklavčič) je ob koncu razgovora obiskal še naše uredništvo. Pogovor, v katerem je orisal delo SIM, bomo objavili v prihodnji številki.

Koledar prireditev SPZ in drugih slovenskih organizacij

Z velikim veseljem smo vzeli v roke koledar prireditev za leto 1986, ki ga je Slovenska prosvetna zveza izdala v začetku letošnjega leta ter ga razposlala na naslove slovenskih organizacij na Koroškem in vsem, ki se zanimajo za slovenske prireditve, katere bodo v teku letošnjega leta priredile Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, društva in naše osrednje politične organizacije in ustanove.

Seznam terminov prireditev je velik. To potrjuje živo in pestro dejavnost naših organizacij, društev in vseh, ki so aktivno vključeni v življenje naše narodne skupnosti. Tako bo v tekočem letu več kot sto prireditev in raznih političnih in drugih akcij, katerih se bodo naši rojaki - pa tudi pripadniki večinskega naroda - lahko udeležili v Celovcu in na podeželju. Navedene so seveda tudi akcije, ki se bodo odvijale izven našega naseljenega prostora, zlasti gostovanja v matični Sloveniji, širšem avstrijskem prostoru ali pri zamejskih bratih v Italiji.

Načrt prireditev je torej obširen, izbira bogata in želeli je, da bodo

navedene prireditve realizirane v zadovoljstvo organizatorjev in obiskovalcev.

Prejšnji teden smo prejeli tudi terminski koledar prireditev Krščanske kulturne zveze. V glavnem gre za navedbo istih prireditev kot v koledarju SPZ, z ozirom na poznejši izid, je število nekoliko večje. KKZ ima koledarju priključen tudi seznam ponudb kot so predavanja, literarni nastopi in posredovanje raznih kulturnih ansamblov.

Naglica seveda vedno privede do napak, pomot spodrsnjave, zlasti pri nazivih nekaterih prireditev, primer: „Steljanje na Obirskem“. „Kegljanje za dva prašiča“ ali „Izlet na Titov grob“. Do takih, nepremišljenih formulacij kljub naglici ne bi smelo priti, saj to ni najlepše spričevalo izdajateljev. Kljub temu koledar prireditev smatramo za zelo koristno izdajo, ker je v veliko oporo vsem, ki načrtujejo razne kulturne akcije in je nenazadnje tudi sad koordinacije naših centralnih organizacij in krajevnih društev. Koledar prireditev je možno dobiti pri SPZ oz. KKZ.

Slovenska prosvetna zveza Krščanska kulturna zveza

Slavnostna prireditev

ob slovenskem kulturnem prazniku
v spomin

VALENTINU POLANŠKU

sreda, 5. februar 1986, ob 19.30 uri v velikem studiu Koroškega radia (ORF-Theater) v Celovcu, Sponheimerstr. 13.

Slavnostni govor: Tone Partljič, predsednik Društva slovenskih pisateljev

Glasbeni del oblikujejo:

- Janez Gregorič/Roman Verdel s Scheidlerjevo sonato v D-duru
- Obirski ženski oktet SPD „Obir“ na Obirskem
- Mešani pevski zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple
- Sestri Velik iz Sel - Kota

Recitacije: Recitatorska skupina slovenskih dijakov iz Celovca

Jože Kopeinig Tischlerjev nagrajenec

Sinoči je v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu bila slovesna podelitev VII. Tischlerjeve nagrade. Na svečanost sta vabili Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza, ki nagrado tudi podeljuje.

Dobitnik letošnje Tischlerjeve nagrade je rektor katoliške izobraževalne ustanove Sodalitas v Tinjah Jože Kopeinig. Predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer je v svojem govoru, v katerem je utemeljil, za kaj so visoko odličje tokrat dodelili rektorju Kopeinigu, med drugim dejal, da mu Tischlerjevo nagrado podeljujejo za prizadevanja na versko-izobraževalnem, prosvetnem in kulturnem področju v prid koroških Slovencev in za zblizevanje med obema narodoma na Koroškem.

Številne goste, zlasti nagrajenca je pozdravil predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc; kulturni spored je oblikoval cerkveni zbor iz Šentpetra na Vašnjah pod vodstvom Antona Mucherja.

Jožetu Kopeinigu k prejemu Tischlerjeve nagrade iskreno čestitamo in tudi v bodoče želimo uspešno vodenje

tinjskega doma, saj s tem tudi prispeva h kulturnemu razvoju slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

skega je žirija izbrala med 150 publicističnimi deli, označila za „izjemno delo jugoslovanskega zgodovinskega tako po znanstvenem dosežku, po vsebini, po komunikativnosti. Kot po osnovnem prizadevanju, da bi znanje o nas samih v okviru naših narodov in v Jugoslaviji dvignila na višjo raven.“

Nagrajencem, k podelitvi iskreno čestitamo, posebno nas veseli, da je tako visoko jugoslovansko nagrado prejel tudi dr. Janko Pleterski, ki v svojem zgodovinsko-znanstvenem delu obravnava tudi zgodovino Slovencev na Koroškem.

Ivan Jan

O resnični podobi škofa Rožmana

„Ne glejte, kaj ljudje govorijo.
Po njih delih jih boste spoznali“
(Po Jezusu iz Svetega pisma).

Menili smo, da bo z obsodbo 1946. leta, se pravi takoj po vojni, tudi Rožmanov primer razčiščen in odpravljen, saj je bil škof obsojen predvsem kot dokazani narodni izdajalec - toda ni tako. Njegov duh še blodi po zemlji in oživlja hude in neprijetne spomine, tako med borci za svobodo kot med njegovimi privrženci in zlasti verniki.

Nikjer po svetu pošteni ljudje ne poskušajo rehabilitirati narodnih izdajalcev, vojnih zločincev in takih, ki so stopili na stran nacifašističnih okupatorjev ter jim pri njihovih zločinih pomagali. Pomagali zatirati osvobodilna gibanja svojih ljudstev. Nasprotno: še vedno jih iščejo, najsi bodo v takih ali drugačnih oblekah in poklicih.

Škof dr. Gregorij Rožman je bil pred vojaškim sodiščem 4. jugoslovanske armade v Ljubljani, na proce-

su, ki je trajal od 21. do 30. avgusta 1946, „zaradi naštetih kaznivih dejanj izdaje in vojnih zločinov“ obsojen na 18 let zapor. To je bil proces, ko so bili na osnovi številnih dokazov obsojeni tudi zločinska generala Rupnik in Rösener, polkovnik Milko Vizjak, šef ljubljanske policije dr. Lovro Hacin in - v odsotnosti, tako kakor škof Rožman - minister kraljeve begunske vlade dr. Miha Krek.

Če bi šlo le za ideološke razlike, le za različne ideje, kot je škof s svojimi istomišljeniki in sodelavci tedaj in pozneje pogosto ponavljal, mu ob koncu vojne - in tudi številnim drugim izdajalcem - ne bi bilo treba bežati pred ljudskim gnevom prek meje in še naprej vztrajati v sovražstvu do nove Slovenije in Jugoslavije, priporjene v krvavem boju proti okupatorjem in njihovim domačim sodelavcem.

Zelo neprijetno je spet pisati o takem možu, ki je dolga leta stal na čelu ljubljanske škofije, kajti zlonamerneži bi spet lahko rekli, da

pišemo proti veri. Taki nočejo videti resnice, nočejo priznati, da Rožman ni bil sojen zato, ker je bil cerkveni poglavar, temveč zato, ker si je kot najvišji duhovni pastir nakopal na glavo zgodovinske grehe narodne izdaje, zato, ker je grdo izkoriščal vero in verujoče, jih pomagal speljevati v vrste bele garde in domobrancev in netiti bratomorno vojno.

Še bolj neprijetno je pisati o grehah tega cerkvenega moža in njegovih sodelavcev, ker tudi danes verne množice ne morejo misliti in verjeti, da bil celo škof mogel biti tak narodni izdajalec, kakršen je bil.

Neprijetno in že kar drzno je o škofovem delovanju govoriti in pisati tudi zato, ker v nekaterih ljudeh, posebno v delu vernih, živi prepričanje in mnenje, kako je bil to „mehak mož, kot vosek dovzet za vplive svoje okolice“. Neprijetno je pisati o tem tudi zato, ker ljudje, ki so se in se za to še zanimajo, vse to že - vsaj v večji meri - poznajo. Vendar pa se kaže nujnost, ker povojne generacije

niso bile dovolj seznanjene vsaj z dostopnimi in dokazljivimi dejstvi. O procesu je sicer takoj 1946. leta izšla posebna publikacija, nato je o narodnem izdajstvu in kontrarevoluciji že 1951. leta izšla zajetna knjiga Frančka Sajeta „Belogardizem“, ki je bila čez nekaj let ponatisnjena, izšlo je tudi več del izpod peresa dr. Metoda Mikuža, najboljše prav gotovo v zborniku „Ljubljana v ilegali“ IV - 1970, pa dr. Dušana Bibra, prof. Ivana Križnarja, dr. Toneta Ferenca in še drugih. Toda vse kaže, da vse premalo in prerediti. In s prazninami.

Da pa je prišlo do pričujočega zapisa, ni pripomoglo le vabilo uredništva, temveč tudi nekatere ponovne in različne želje po Rožmanovi rehabilitaciji, pa tudi zadnje čase vse večkrat ponovljeni pojem o „skupnem kulturnem slovenskem prostoru“. Ta pojem lahko zasledimo tu in onstran meje, kar ni nepomembno. To je vzpodbujajoče, perspektivno, obetajoče, ker naj nas glede kulturnega, jezikovnega in sploh raznovrstnega sodelovanja ne bi razdvajalo. Moteči, rušilni in zlasti za nepoučene verne katoliške ljudi silno zavajajoči so taki, s falzifikati prepleteni spisi, ki govorijo

o različnih organizatorjih belogardizma, o okupatorjevih sodelavcih in narodnih izdajalcih ter vojno-političnih emigrantih, kakršna sta bila na primer zdaj že pokojna vidna voditelja navadnih izdajalcev Miloš Stare ali pa dr. Ludvik Leksovar, oba tesna škofova sodelavca. O njih beremo v koledarjih celovške Mohorjeve družbe. Pa še o takih belogardističnih emigrantih, ko so (ali bili) prof. Vinko Beličič, dr. Ciril Žebot, Gregor Mali, ki je bil župnik v Ajdovcu, ali pa spisi domobranskega kurata Jožeta Cvelbarja, da ne govorim o strupenih in po svoje prikrojenih, belogardistično-domobrasko in falzifikatorsko ubranih spisih, ki naj bi jih sprožil Polanškov roman „Križ s križi“. Motijo tudi taka imena vojnih zločincev, ki jih najdemo na spisku udov Mohorjeve družbe, kot so npr. Maks Loh, razvpit mučitelj aktivistov OF iz Ljubljane, Peter Markeš, v resnici pa Franc Frakelj - Skalar (Dražgoše-Ljubljana), še hujši sadištni pobijalec, domobrasko-četniški poveljnik za severno-vzhodno Slovenijo Jože Melaher - Zmagoslav ali pa Franc Erpič, ki je bil zadnji poveljnik gorenjskih domobrancev, pa še drugi. Žal. (se nadaljuje)

SPD „Borovlje“ dobilo priznanje

Na dnevnem redu zadnje občinske seje v Borovljah je bilo tudi posebno odlikovanje Slovenskemu prosvetnemu društvu

Borovlje: občinski odbor je društvu podelil pravico do uporabe mestnega grba.

To odlikovanje je torej tudi naknadno priznanje lanske 80-letnici društva. Predsednik borovljskih prosvetašev Melhior Verdel je to priznanje komentiral takole: „Veseli nas, da je bil sklep občinskega sveta sprejet soglasno, tudi svobodnjaki so glasovali za podelitev te pravice. S tem smo dobili priznanje za dolgoletno slovensko prosvetno delovanje v občini in mestu Borovlje. Nihče nas sedaj ne more izriniti. Imamo tudi uradno priznanje, da je slovenska kultura v Borovljah doma.“ Borovljski prosvetaši pričakujejo, da bo to priznanje pripomoglo tudi k izboljšanju sožitja v občini.

Glede mestnega sveta pa je občinski svet moral urediti dve vprašanji: nepričakovano je odstopil vodilni funkcionar borovljske ljudske stranke, mestni svetnik dipl. inž. Rainer Adamik, zato je bilo treba zaobljubiti novega mestnega svetnika - Adamiku namreč sedaj sledi Alfred Peterlin (VP). Ker sta odstopila tudi dva mestna svetnika „borovljske ljudske iniciative (FBI)“

Werner Socher in Gerhard Wut- te, je bilo treba na novo razdeliti pristojnost za referate. Socialisti so prevzeli referat za gradnjo kanala (Rupert Sereinig) in za turizem, ljudska stranka pa je sedaj odgovorna za gradnjo občinskih stanovanj, za zaščito okolja, gospodarstvo in kmetijstvo.

Privlačnost prireditev SPD „Borovlje“ ni pokazalo samo minulo silvestrovanje, kjer se je zbralo ljudi kot še nikoli, odmevna je bila tudi njihova božičnica za starejše člane in prijatelje društva. Zato tudi ni presenetljivo, da je ravno predsednik društva, Melhior Verdel ob svojim minulim rojstnem dnevu prejel toliko čestitk. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Loga vas

Pred kratkim nas je pretresla žalostna vest, da je v celovski bolnišnici umrl Jožef Tschernitz, pd. Kranjčičev Zepej iz Loge vasi. Kruta in neizprosna smrt ga je mnogo prezgodaj iztrgala iz naše srede, saj je bil star šele 65 let. Svoje poslednje počivališče je našel na domačem pokopališču, kjer so se od pokojnega poleg pogrebcev poslovali tudi domači pevci s slovensko in nemško pesmijo.

Kranjčičev Zepej je bil tihe, skromne narave. Hodil je na delo, ker njegova mala kmetija ni mogla preživeti družine. Ljubil je petje in glasbo in se z veliko ljubeznijo udeleževal slovenskih prireditev. Pred zadnjo vojno je bil navdušen tamburaš domačega tamburaškega zbora. Čeprav je bil pevec, ni pel v domačem zboru, ki ga je včasih vodil Eichholzer, sedaj pa ga vodi njegov brat Stanko Tschernitz, predsednik SPD Loga vas.

Kranjčičeva družina je v zadnji vojni mnogo pretrpela - očeta Maksa so nacisti aretirali in poslali v taborišče smrti Dachau, od koder se ni več vrnil domov. Nacisti so morali zvohati, da je Maks Tschernitz imel stike s partizani. To je tudi zadostovalo, da so ga v Dachau-u umorili.

Kot že omenjeno je bil Kranjčičev Zepej miren, skromen in značajan mož in zato zelo priljubljen in spoštovan pri vseh, ki so poznali. To je prepričljivo dokazal tudi pogreb, katerega se je udeležilo mnogo pogrebcev, ki so tako rajnemu izkazali poslednjo čast. Pogrebni obred je opravil domači duhovnik dekan Martin Hotimitz.

Kranjčičevega Zepeja bomo ohranili v trajnem in častnem spominu, ženi in otrokom pa ob težki izgubi izrekamo naše globoko sožalje.

Maturanti slovenske gimnazije vabijo na

Gimnazijski ples

ki bo v petek 24. 1. 1986 s pričetkom ob 20. uri v Delavski zbornici v Celovcu.

Zabavali Vas bojo ansambel Lojzeta Slaka Carinthia Combo Šok - Zmeda

Preko Vršiča tudi pozimi

Znana gorska cesta preko Vršiča (sedlo med Prisojnikom in Mojstrovko na 1611 metrov višine) je prevozna samo 5 do 6 mesecev v letu. Ta gorska cesta predstavlja pomembno povezavo med Savsko in Soško dolino oziroma med obema znanima turističnima centroma Kranjsko goro in Bovcem. Ta povezava je zaradi zime prekinjena prav takrat, ko bi bila najbolj potrebna, tako da je bovški konec s kaninskim smučarskim centrom praktično odrezan od zaledja.

Ker je na Vršiču meja med občinama Tolmin in Jesenicami, sta se ti dve občini zedinili, da v prihodnjih petih letih izdelata elaborat, kako bi končno izboljšali ta starodavni cestni prehod. V načrtu sta dve možnosti - z izboljšano cesto ali s cestnim predorom.

Povezava naj bi trajala 365 dni in ne le teh nekaj mesecev. Na medobčinskem sestanku, ki je bil na Jesenicah, so se pogovarjali tudi še za druge ukrepe, kot na primer, da bo treba poskrbeti za dokončno asfaltiranje prelaza, cesto zavarovati pred plazovi in jo speljati mimo Kranjske gore.

Srečna vrnitev avstrijske odprave

Minulo soboto so se z letalom vrnili v domovino (na dunajsko letališče) člani (6 po številu) tragično končane avstrijske alpinistične odprave, ki je bila namenjena na južni tečaj. Kot smo že poročali so ledene mase v južnem Pacifiku tako močno poškodovale ladjo, da se je potopila. Skupno je bilo na ladji 21 ljudi, katere so rešili iz obupnega položaja ameriški helikopteri.

Kljub tej nesreči, ko so odpravljali zgubili vso opremo in si rešili samo

golo življenje, pa člani avstrijske alpinistične odprave ne mislijo vreči puške in koruzo, marveč bodo poskusili znova.

Smolo je imela tudi že prva avstrijska odprava na južni tečaj leta 1914. Takrat je bila že ladja v tržaškem zalivu pripravljena za odhod, preprečili pa so to namero sarajevski strelci na avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda, 28. junija 1914, ki so bili tudi povod za prvo svetovno vojno.

Nova letalska potniška zveza

7. januarja so otvorili novo letalsko potniško non-stop linijo med Celovcem in Münchnom. Ideja za otvoritev te nove letalske linije izhaja iz koroške firme, ki s 60 delavci v Dortmundu gradi podzemeljsko železnico.

Dve regionalni letalski družbi prstajata s svojimi letali v Celovcu. Cena poleta iz Celovca v Dortmund in nazaj znaša 6.120 šilingov (menda jo mislijo precej znižati). Z novo letalsko linijo se je odprla izredno ugodna potniška povezava s Porur-

jem/Ruhrgebiet v Zvezni republiki Nemčiji. Rok za to dovoljenje poletov traja za enkrat do konca januarja, vendar računajo s tem, da se bo ta rok dalo podaljšati, ker so pogajanja v teku.

Otvoritev nove letalske potniške linije je pozdravil tudi referent za tujski promet namestnik deželnega glavarja Stefan Knafl. Potnike bo prevajal 18-sedežni turbo-prop letalo znamke Metroliner II, ki leti s 450 km brzine na uro in preleti linijo Celovec - München v pičlih 50 minutah.

Predsednik društva Melhior Verdel.

95 let Strdenovega očeta

Pred nedavnim je Tonej Gabriel pd. Strdenov oče iz Leš pri Šentjakobu obhajal svoj 95-letni življenjski jubilej. K temu prazniku mu iskreno čestitamo z najboljšimi željami.

Strdenov oče ni bil samo vzoren kmet, marveč tudi besedni ustvarjalec, saj je svoje doživljanje in občutke v vezani besedi zapisoval v svojo „spominsko knjigo“ in s tem tudi prispeval svoj delež h kulturnemu razvoju naše narodne skupnosti.

Le redki so še tisti, ki se, kot naš jubilar, spominjajo pomembnih

dogodkov v naši deželi. Tako med drugim tistega dne, ko so polagali temeljni kamen „Narodni šoli“ v Šentpetru in pa gradnje železnice s karavanskim predorom, ko je na stotine delavcev različnih narodnosti v Fuzinah/Področici in okolici prosilo strehe.

Kljub visoki starosti je naš jubilar čil in zdrav ter še ves predan ljubezni do svojega naroda, za katerega se je vse svoje življenje razdal. Našemu jubilaru želimo vse najboljše in kličemo - na mnoga leta!

V boj proti nevarnim klopom

Vsako leto opozarjamo na nevarnost klopov, ki povzročajo nevarno bolezen meningoencephalitis, ki je zahtevala že mnogo smrtnih primerov. V Avstriji so ogromna področja s temi okuženimi klopi, ki povzročajo to nevarno bolezen in zato je cepljenje proti tej nadlogi nujno potrebno. Danes živi v Avstriji še vedno 2,5 milijona Avstrijcev, na po klopah inficiranem ozemlju, ki še niso bili cepljeni, kar pomeni da so v veliki nevarnosti in da se igrajo z življenjem.

Virologi in sploh za zdravstvo odgovorni dejavniki pozivajo in opominjajo vse tiste ljudi, ki še niso cepljeni proti tej nadlogi, da to storijo čim prej. To argumentirajo tudi s sledečimi številkami: lansko leto je v Avstriji zbolelo na tej težki bolezni 306 oseb, zabeležen pa je bil tudi en smrtni primer.

Poslužite se te možnosti cepljenja, da se boste lahko brez skrbi gibal v naravi!

Prireditve

PLES IN IZBOR POPEVK

Slovenska uspešnica meseca januarja v nedeljo 26. 1. 1986 ob 14.30 uri v gostilni „Pri Florjanu“ v Vogrčah
Prireditelj: ORF slovenski oddelek, SPD „Edinost“ Pliberk, in Slovenska prosvetna zveza.

DUNAJSKI KROŽEK

vabí na predavanje z diskusijo „VSE BLAGOSLOVE TEBI LJUBLJANA“
v petek 24. 1. 1986
Večer narodne pesmi - poje MPZ Dunajskega krožka, pod vodstvom Aleša Schusterja.

ROŽEK

OBČNI ZBOR

v soboto 25. 1. 1986 ob 19.30 uri Na Kosi na Ravnah pri Rožeku
Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ Sveče vabi na

PUST S KOČNO

v soboto 25. 1. 1986 ob 20. uri pri Adamu v Svečah.

CELOVEC

SREČANJE MLADINSKIH, GLEDALIŠKIH IN LUTKOVNIH SKUPIN

v nedeljo 2. 2. 1986 v telovadnici Slomškovega doma, 10. Oktoberstraša 25, od 9.30 do približno 17. ure.
Sledeče skupine bodo predvajale odlomek svoje igre:
Lutke mladje - **Tobija** - Florjan Zdenke, režiser Pavel Zablatnik
Oder mladje - **Kričal bi** - Goedl/Houen, režiser Marjan Sticker
Lutkovna skupina KPD „Šmihel“ - **Leteča žaba** - Lenčka Kupper, režiser Štef Merkač
Igralska skupina KPD „Planina“ iz Sel - **Maks Žvižgač** - Krüger/Volker, režiser Franci Končan

Lutkovna skupina dunajskih študentov - **Božanska komedija** - Izidor Štok, režiser Tine Varl
Oder Obace - **Kurent** - Cankar/Belina, režiser Franci Končan
Gledališka skupina dunajskih študentov - **Zmaj** - režiser Rudi Vouk
Prireditelj: Krščanska kulturna zveza

BOROVLEJE

KONCERT GLASBENE ŠOLE

v nedeljo 26. 1. 1986 ob 19. uri v društveni sobi pri Bundru
Prireditelj: SPD „Borovlje“

PODJUNŠKI RIBIŠKI KLUB

(Šentvid v Podjuni)
vabi vse ribiče in prijatelje ribolova k sodelovanju v naši ribiški družini.
Prijava: Jože Krasnik, 9123 Šentprimoz - tel.: 042 37/22 78.

Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabi na

13. SANKAŠKO TEKMO

v nedeljo 26. 1. 1986
Start ob 10. uri
Prijava do 9.30 ure pri Kovaču na Obirskem

CELOVEC

ALENKA KHAM PIČMAN - razstava slik v Mohorjevi knjigarni je prosto dostopna v poslovnem času

ŠMARJETA V ROŽU

MAKS ŽVIŽGAČ - IGRA

v soboto 25. 1. 1986 ob 19.30 uri v farni dvorani
Nastopa: igralska skupina KPD „Planina“ iz Sel
Prireditelj: Farna mladina v Šmarjeti v R.

TV - LJUBLJANA

Oddaja o

DRUŽINSKEM PETJU

bo v nedeljo 26. 1. 1986 ob 13.30 uri (začetek oddaje je odvisen direktnega prenosa smučanja)

CELOVEC

PRAZNOVANJE DON BOSCA - koncert v petek 31. 1. 1986 ob 19.30 uri v Modestovem domu v Celovcu
Prireditelj: Modestov dom

ROŽEK

OBČNI ZBOR

Kulturnega društva „Peter Markovič“ v soboto 25. 1. 1986 ob 19.30 uri Na Kosi na Ravnah pri Rožeku

GLOBASNICA

FILMSKI VEČER

v nedeljo 26. 1. 1986 ob 19.30 uri v gostišču „Juena“ na Čepičah
Amaterske filme in barvne slike bodo pokazali Janez Elbe, Joško Igerc in Stanko Šest.
Prireditelj: SPD „Edinost“ Števen

ŠKOCIJAN

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

v nedeljo 2. 2. 1986 ob 19. uri v farni cerkvi v Škocijanu
Poje: MePZ Jakob Petelin-Gallus, pod vodstvom Jožeta Ropitza

KAMEN

„ŠENTLIHARČJE“

v nedeljo 2. 2. 1986 bosta maši ob 9 in 10. uri
Po drugi maši se po stari navadi razmečejo med ljudi „štručiji“ ali „ržeji“

CELOVEC

KRIČAL BI (premiera)

v ponedeljek 27. 1. 1986 ob 19.30 uri v Slomškovem domu (kletni prostor)
Igra: Oder Mladje
Prireditelj: Oder Mladje

SELE

Igra - LETEČA ŽABA

v nedeljo 26. 1. 1986 ob 11. uri (po drugi maši) v farni dvorani v Selah
Prireditelj: KPD „Planina“ Sele

DOM V TINJAH

• V nedeljo 26. 1. 1986: tečaj za spretnost roke - **Slikanje na steklo za napredujoče**
Voditeljica: Renate Terpetschnig

• V petek 31. 1., od 14. do 17. ure kuharski tečaj: **Pikantne specialitete**.
Voditeljica: Maria Steinbrugger, Beljak

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Štebnu vabi na

FILMSKI VEČER

v nedeljo 26. 1. 1986 ob 19.30 uri v gostišču JUENA na Čepičah pri Globasnici.
Amaterske filme in barvne slike bodo pokazali Janez Elbe, Joško Igerc in Stanko Šest.

Iz planinske dejavnosti

Dunajska podružnica Slovenskega planinskega društva

Na ozemlju današnje Avstrije v preteklosti, za časa cesarske Avstrije nista delovali samo dve podružnici Slovenskega planinskega društva – Ziljska in Koroška, kakor je bilo splo-

gospodom podružnikom, ki za časa dopusta odhajajo v domovino, polagamo na srce, da naj pridno obiskujejo domače planine in kraje ter tako praktično izvajajo idejo, katera nas je tu v tujini združila v Podružnico Slovenskega planinskega društva.

Zaradi prve svetovne vojne do uredništvne izgradnje Dunajske kočje v

Grenlandijo. Obe predavanji, tako v gostilni Pri Kosi na Ravnah pri Rožku, kot v gostišču Kaiser na Ziljski Bistrici, sta bili dobro obiskani in sta pri gledalcih zbudili veliko zanimanje in s tem živahno diskusijo. Predavatelj Janez Bizjak iz Ljubljane, vodja prve slovenske alpinistične odprave in avtor knjige Pod polarnim soncem, nas je znal odlično seznaniti s posebnostmi tega največjega otoka na svetu, o katerem smo vedeli le bore malo. Odprava je odkrila nove ledenike, prepežala deviške vrhove in oboje poimenovala s slovenskimi imeni. Seznanil pa nas je tudi z navadami in življenjem tamkajšnjega avtohtonega prebivalstva – Eskimov.

Ko pa smo zvedeli, da ima predavatelj s seboj tudi diapozitive o Juljskih alpah oziroma Triglavskem narodnem parku, je seveda bila splošna želja, da jih tudi predstavi. In rešili smo ob prelepih motivih tega veličastnega pogorja, to tem bolj še zaradi tega, ker je Janez Bizjak v upravi TNP in s tem seveda odlično poznavalec tega najlepšega slovenskega naravnega področja.

Kot na Ravnah v petek, tako na Ziljski Bistrici v soboto, smo imeli planinci in ljubitelji narave izredno lepo priložnost seznaniti se s tujimi in pa tudi domačimi gorami, kar je tako navdušilo gledalce, da so izrazili željo, da Slovensko planinsko društvo posreduje oziroma organizira še več takšnih predavanj. To sta v svojih govorih naglasila tudi oba predsednika dipl. inž. Franci Kattinig iz Rožeka in prof. Urban Popotnik z Ziljske Bistrice.

Izlet turnih smučarjev na Dobrač

V nedeljo so se naši turni smučarji, med njimi je bil zastopan tudi nežni spol, podali na vrh Dobrača. Bil je lep dan z lepin razgledom na bližnje in daljnje gore. Najlepši je bil seveda razgled na bližnje Julijske alpe z očakom Triglavom. Iz oblakov pa je pokukal tudi Großglockner, na vzhodu pa nam je pogled zaprla Golica/Koralpe. Ob teh lepih razgledih s tega vrha se ne čudimo, da so Dobraču dali ime koroški Rigi (Rigi najbolj razgledna gora v Švici). Vrh sam pa je zanimiv tudi zaradi obeh cerkva (Slovenska in nemška), ki veljata za najvišji romarki cerkvi Evrope ter zaradi planinske postojanke Ludwig-Walter-Haus in televizijskega stolpa, ki meri nekaj čez 160 metrov.

slovenskih gorah ni prišlo in tudi mlada komaj rojena Dunajska podružnica je prenehala delovati, podobno kot Koroška podružnica.

Naj v zvezi z Dunajsko podružnico SPD še omenimo, da je imela dobre stike s takratno Koroško podružnico SPD, naslednico Ziljske podružnice. Slednja je bila ustanovljena leta 1900 in je predstavljala rojstvo slovenskega organiziranega planinstva na Koroškem.

Toliko v vednost o Dunajski podružnici in če kdo kaj več ve o tej planinski organizaciji, naj to sporoči Slovenskemu planinskemu društvu Celovcu, Gasometergasse 10, ki se zelo zanima, da kaj več izve o tej nekdanji slovenski planinski organizaciji na Dunaju.

Dia-predavanje o slovenski alpinistični odpravi na Grenlandijo

Slovensko planinsko društvo Celovec je skupno s Kulturnim društvom „Peter Markovič“ iz Rožeka in Slovenskim prosvetnim društvom „Zila“ na Ziljski Bistrici vabilo na predavanje o slovenski alpinistični odpravi na

Objava

Po odloku Deželnega šolskega sveta je na dvojezični Strokovni šoli za ženske poklice zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu

VPISOVANJE DEKLET IN FANTOV v

1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice in v 1-letno gospodinjstvo šolo

od 10. do 28. februarja 1986

Formularje za vpis lahko dobite že sedaj v šolski pisarni. Izpolnjene tiskovine je treba na šoli oddati najkasneje do 28. februarja 1986. Priložiti morate polletno šolsko obvestilo v originalu ali od šolskega ravnatelja potrjen prepis.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni ali po telefonu, štev. 0 42 53/343. Pogoj za sprejem v oba tipa šole je uspešno opravljen 8. šolska stopnja in delno znanje slovenščine.

Za sprejem v triletno strokovno šolo pa je poleg tega še potreben pozitivno opravljen pedagoško-psihološki test, ki bo na šoli 4. julija 1986. Za obisk 1-letne gospodinjstve šole ta test ni potreben.

V šolskem letu 1986/87 bo tudi zvečer po končanem pouku možen prevoz z avtom skozi Rož. Učenkam iz Šentjanža, Sveč in Svetne vasi bo s tem omogočeno, da se v šolo in nazaj lahko vozijo.

Vodstvo šole

Izid Artačeve pesmarice Obogatitev slovenske koroške pevske kulture

Pred nedavnim smo poročali, da naš skladatelj Hanzi Artač pripravlja izdajo svoje prve samostojne zbirke skladb. Veseli nas, da je zbirka že izšla in sicer z naslovom „Ob reki Dravci“. Ob podpori Slovenske prosvetne zveze in Krščanske kulturne zveze jo je založila Založba Drava.

Hanzi Artač je v zbirko vključil 25 skladb, ki jih je napisal na besedila naše priljubljene pesnice Milke Hartman. Čeprav je Hanzi Artač samouk, je s svojimi preprostimi, a iz srca napisanimi skladbami hitro osvojil naklonjenost poslušalcev. Prepričani smo, da bodo naši zbori radi segli po njegovih skladbah in jih vključevali v svoje sporede.

Spremo besedo je napisal Samo Vremšak, o besedilih Milke Hartman pa razmišlja dr. Pavle Zabltnik. Zbirko „Ob reki Dravci“ je možno kupiti v obeh slovenskih knjigarnah, pri SPZ in KKZ.

Hanziju Artaču k izidu zbirke iskreno čestitamo in tudi v prihodnje želimo mnogo ustvarjalnega znanja.

Atlas Slovenije

Pred nedavnim je izšel Atlas Slovenije s 109 preglednimi kartami v merilu 1 : 50.000. Kreacija tega dela je zahtevala ogromno dela. Po znanem načelu - kdor dela, dela napake, bi se ne čudili, da so se v prvi izdaji tega atlasa vrinile kakšne nevednosti. Zato izdajatelj atlasa pozivajo vse, ki so odkrili kakšne spodrslejaje, naj opozorijo na to, da jih popravijo pri ponatisih, za katere so prepričani, da bodo sledili prvi izdaji.

Dragi bralci, v tem Atlasu Slovenije so tudi zemljevidi našega južnega

dela dvojezičnega ozemlja, zato je v našem in v interesu izdajateljev atlasa, dana možnost, da na omenjenem ozemlju popravimo eventualne nevednosti. Pri tem hočemo pomagati na ta način, da morebitne napake, ki ste jih zasledili, enostavno pismeno ali ustmeno sporočite naši redakciji - Slovenski vestnik, 9020 Celovec, St. Rupprechter Str. 19 - ki bo vse to posredovala na pravo mesto. Torej dragi bralci, v interesu kartografov in nas vseh je, da morebitnih napak v prihodnji izdaji atlasa ne bo več.

Po končanem puču so se nekateri poskrili, ena skupina pa je šla čez Grebinj v Laboško dolino. Druga nacionalsocialistična skupina se je zbrala okrog nekega nemškega oficirja v Repljah pri Pliberku in korakali so proti Dobrli vasi. V Sinči vasi je bil vodja Heimwehra eden mladih Leitgebov in ta je heimwehrovce popeljal nacistom nasproti. Ko so se srečali, so se pobotali in končno šli skupaj v Dobrolo ves veseljačit. Tako se je stvar tudi tam končala brez spopada. Kar je bilo še drugih skupin, ki se niso hotele mirno vdati, so se vse pomikale dol proti Dravogradu oz. Labotu in so obstale na jugoslovanski meji pri Rabensteinu oz. pri Viču. Niso mogli ne naprej ne nazaj, kajti avstrijska žandarmerija in avstrijska vojska je pritiskala za njimi. Tako so ostali na meji nekaj dni in v tem času so bila tukaj pogajanja z Jugoslavlani, na osnovi katerih je jugoslovanska vlada končno dala dovoljenje, da smejo prestopiti mejo.⁷⁸

Ko sem čez nekaj let, potem ko so leta 1938 nacistične oblasti po Anshlusu zaprle Poljanca in druge koroške Slovence, zanje interveniral, sem se pri tej priložnosti tudi skliceval na zadržanje Slovencev in Jugoslavije v času neuspelega puča. Zaradi mojega stališča do nacistov v letih 1933/34 so mi klerikalni slovenski krogi pozneje večkrat očitali, da sem se povezoval z nacisti. Moje tedanje stališče, kakor sem že omenil, je izviralo ne iz kakšnih simpatij za nacizem, saj o njegovih pravih namenih nisem imel nikakih iluzij, ampak izključno iz stališča nasprotovanja klerofašistični diktaturi.

Pri nacističnem puču v velikovškem okraju se je pokazala vloga, ki so jo imeli nemški kolonisti v tej okolici.⁷⁹ Znano je, da so po plebiscitu začeli tukaj Nemci sistematično nakupovati posestva in na njih naseljevati svoje oficirje. Ti so nastopali kot kmetovalci oz. oskrbniki na veleposestvih, v resnici pa so bili namenjeni kot opora bodočim nemškim vojaškim akcijam. V času, o katerem govorim, so bili glavna opora nacistov. Vso stvar je financirala banka »Südkärntnerbank«, pri kateri je

Franc Petek SPOMINI

45

imel tudi Maier-Kaibitsch veliko vlogo; bila je pravzaprav samo podružnica pruske banke, ki je stala z denarjem odzadaj. Taki nemški naseljenci so se npr. zaposlili tudi na posestvih barona Helldorffa. Bila sta dva brata in žena enega izmed njiju ima v Vovbrah grad Talenstein. Pozneje se je poročila z nekim rajhovcem, mislim da se piše Würzke. Pruski oficir Kribl je bil oskrbnik na Helldorffovem posestvu Hirschenau. Pozneje se je razvedelo, da

je po puču v Monakovem bil na Hirschenau več mesecev Hitler na dopustu. Tako smo imeli tukaj na Koroškem pravega fūhrerja že davno prej, predno je potem oficialno nastopil. Leta 1938, po anshlusu, so ti oficirji v veliki večini zapustili Koroško in se zopet vključili v vojaški poklic.

Njihova posestva so po vojni veljala kot nemška imovina in so bila pod sekvestrom. Kolikor mi je znano, so jih nekateri rajhovci že spet dobili nazaj, če ne pravno pa vsaj dejansko. Tako je npr. rajhovec, ki je nekoč bil posestnik Črnega gradu pred Ruštatom ob Dravi, zdaj zopet na svojem posestvu.

Ko je prišlo do odprave demokracije in razpustitve deželne zbornice, jaz nisem mogel protestirati.⁸⁰ V novi, na stanovski podlagi sklicani deželni zbor, sta kot slovenska poslanca bila imenovana Janko Ogris in pa Mikl. Čeprav sem še bil v odboru Političnega društva, so vse akcije dejansko šle mimo mene.⁸¹ Kot ilustracijo naj navedem, da sem šel kot zastopnik interesov slovenske manjšine intervenirat k novemu, že stanovskemu, deželnemu glavarju, Hülgerthu (deželni zbor tedaj še ni bil razpuščen). On pa je rekel: »Geben Sie mir das schriftlich, aber ich habe schon von anderer Seite auch Vorschläge.« (Dajte mi to pismo, vendar pa imam tudi že z druge strani določene predloge.) Skratka, glede položaja Slovencev na Koroškem je že odločala VF, »druga stran« pa je bil dr. Blüml, ki me o svojih akcijah seveda ni obveščal.

(Se nadaljuje)

Srečanje z ozeblinami

Poškodbe, ki nastanejo na koži zaradi prehudega mraza, imenujemo ozeblin. V zadnjem času so ozeblin pogostejše, kot so bile zadnja leta. Živimo v manj ogrevanih prostorih, zaradi športa in zdravja pa se tudi dolgo zadržujemo na zimskem mrazu. Pred ozeblinami se zavarujemo z obleko in obutvijo, s primerno hrano in z zdravim načinom življenja.

Ni še tako dolgo, ko smo govorili o ozeblinah le v preteklem času. To je bila tegoba, ki so jo poznale kvečjemu prejšnje generacije, mi pa smo se je s spremenjenim načinom življenja uspešno izognili. Toda prišla je energetska kriza in prostorov ne ogrevamo več čezmerno kot nekoč. Vse pogostejše se tudi zadržujemo na svežem zraku, saj narašča število ljubiteljev različnih zimskih športov. Zime so spet hladnejše, s hladnejšimi zimami pa so se vrstile ozeblin. Ta že pozabljen nadloga postaja spet sestavni del našega vsakdanjega življenja.

Ozeblin so poškodbe, ki nastanejo na koži zaradi mraza in pomanjkljive prekrvavitve. Če se zadržujemo na mrazu samo kratek čas in če imamo zdrav krvni obtok, ne dobimo ozeblin. Če pa smo na mrazu dlje, kot nam dopušča obleka, obutev in zdravstveno stanje, začutimo, da nas neprijetno skelijo prsti na nogah in rokah, da nas ščemo ušesne mečice. Mraz nam pronica do kosti. Sprva je občutek samo neprijeten, kasneje se pridružijo bolečine. Hude ozeblin so v bistvu podobne opeklinam. Koža ne prenese spremembe zunanjih temperatur in na njej nastanejo poškodbe.

Zaradi zunanjega mraza se spremeni delovanje krvnega obtoka v organizmu. Človek slabo prenaša mraz, pred njim se zavaruje s toplo obleko in obutvijo, pa tudi narava je poskrbela za to, da se kljub mrazu notranja telesna temperatura ne spusti pod dovoljeno mejo. Žile, ki so na površju organizma, se zaradi mraza skrčijo, po njih teče le malo krvi, kajti na mrazu bi se kri ohladila, s tem pa bi se znižala tudi telesna temperatura. S tem, da se zmanjša krvni obtok v žilah na površju telesa, se organizem brani pred ohlavitvijo. Posamezni deli telesa so na mrazu slabo prekravljeni. Ker so slabo prekravljeni in ker koža ne more kljubovati mrazu, se pojavijo poškodbe, ki jih imenujemo ozeblin.

Na izpostavljenih mestih koža spremeni barvo. Sprva postane rdečkasta, modrikasta in vijoličasto lisasta. Kasneje so ta mesta tudi ščemeča in boleča, bolečina je lako prav nevzdržna.

Koža na ozebljih delih telesa je silno občutljiva. Ker jo je poškodoval mraz, razpoka, razpokline segajo globoko v tkivo in so zelo boleče. Iz razpoklin teče motna tekočina, izcedek. Če se razpokline okužijo, pride do vnetja, potem otečejo žleze ali pod pazduho ali v dimljah, odvisno pač od tega, ali smo dobili ozeblin na rokah ali nogah.

Pomembna je tudi prehrana

Pred nevarnim mrazom se v zimskem času zavarujemo s primerno obleko in obutvijo. Toda ozeblin lahko dobimo tudi iz drugih vzrokov, ne le zaradi pomanjkljive obleke. Če je naša prehrana neprimerna, če nam primanjkuje vitaminov in če smo slabokrvni, je veliko večja verjetnost, da bomo na mrazu dobili ozeblin. Ozeblin so zelo pogostne pri mladih dekletih, ki so zelo vitke, blede polti, slabokrvne in imajo neredno menstruacijo.

Včasih so ozeblin tudi posledica nepravilnega delovanja žlez z notranjim izločanjem. pogosto trpijo zaradi ozeblin ženske v obdobju velikih hormonskih sprememb v organizmu, torej v puberteti ali menopavzi.

Zdravniki omenjajo med vzroki za nastanek ozeblin tudi nezadostno prehrano. Če v organizmu primanjkuje fosforja, kalcija in vitaminov, se prej ali slej pojavijo tudi ozeblin.

Če je organizem slabo oskrbovan s sestavinami, ki jih potrebuje za nemoteno delovanje, se ne more prilagajati spremembam v zunanji temperaturi, pojavijo se ozeblin.

Ko nas začnejo roke in noge že boleti od mraza, je skrajni čas, da se ogrejemo in preprečimo ozeblin.

Če pa opazimo prve sledi ozeblin na rokah ali nogah, si lahko pomagamo s številnimi recepti iz domače lekarne.

Z izmeničnimi kopelmi poživimo in okrepimo krvni obtok. Pripravimo dve posodi, v eno natočimo mrzlo vodo, v drugo vročo. Noge ali roke za nekaj časa potopimo v eno in nato v drugo posodo. Tako privajamo organizem, da bo lažje kos naglim temperaturnim spremembam.

Ozeblin in bolečino, ki je povezana z njimi, lajšamo s kopeljo, ki jo

pripravimo iz vroče vode in orehovega in hrastovega lubja. Na 5 litrov vode vzamemo 50 gramov ene in 50 gramov druge drevesne skorje. Oboleli del telesa potopimo v vroči zavretek in vzdržimo čim dlje. Potem obrišemo kožo do suhega, natremo jo z glicerinom ali s kako drugo maščobo.

Če dobimo ozeblin na takšnih delih telesa, da jih ne moremo namakati v vroči kopeli, zmes nanesemo, na primer, na ušesne mečice ali nos, pustimo, da se strdi. Obloga naj bo na ozeblem mestu najmanj pol ure. Seveda pa ozebla koža v takšnem primeru ne sme biti razpokana ali vneta.

Vnete ozeblin nam bo ozdravil zdravnik. Predpisal bo primerno mazilo, ki bo zacelilo rano in okrepilo poškodovano kožno tkivo. Ranjenih in vnetih mest raje ne zdravimo z domačimi zdravili, da ne poslabšamo stanja.

Seveda pa je tudi pri ozeblinah lažje in pametneje preprečevati kakor zdraviti. V zimskem času skrbimo za primerno in bogato prehrano. Predvsem nam ne sme primanjkovati vitaminov. Nekateri zdravniki poročajo, da so dosegli zelo zadovoljive uspehe pri bolnikih, ki so jim dajali velike količine vitamina D.

Ko gremo v zimskem mrazu v naravo, pazimo, da se ne premrazimo. Če nas kljub obutvi in obleki zebe, se ogrejemo s telovadbo, hitro hojo, poskakovanjem na mestu. Cepetamo na mestu, mahamo z rokami, pregibamo zlasti prste na nogah in rokah.

Ko se umivamo, skrbno do suhega obrišemo roke in noge. Vlažna koža rada razpoka in je občutljivejša za mraz.

Zaradi mraza se pri ženskah med petnajstim in petintridesetim letom starosti rade pojavijo modrikasto vijoličaste lise na nogah. Lise so opazne le v hladnih zimskih mesecih, poleti jih zagorela koža skriva. Če pa so noge preveč izpostavljene mrazu, se lahko zgodi, da postanejo madeži neizbrisni. Koža na teh mestih otrdi in žilice tik pod kožo razpokajo. Pomaga, če nosimo dovolj debele in tople nogavice, včasih pa je treba zaradi teh težav k zdravniku, da nam predpiše zdravilo za krepitev ožilja in za premagovanje vseh tistih slabosti v organizmu, katerih posledica so lahko ali ozeblin ali pa njim podobne kožne okvare, zaradi katerih je zima za nekatere ljudi izrazito neprijeten letni čas.

Zaradi česa se današnji pari prepirajo?

Prvič: premalo nežnosti in konflikti pri spolnosti. Pomoč: povejte svoje želje na glas, ne razdelite telesa na prepovedana območja in koledarja ne na prepovedane dni.

Drugič: pomanjkanje časa. Pomoč: zaupajte partnerju, kaj vas zanima. V časovnih stiskah se ljudje velikokrat znajdejo zaradi nesa-mostojnosti.

Tretjič: denar. Pomoč: nikdar ne uporabljajte denarja za sredstvo pritiska. Ne odtegujte denarja za kazen, ne dopustite, da bi moral partner prosjati zanj. Imejta ločena bančna računa.

Četrtič: ljubosumje. Pomoč: nikdar ne vlecita k razpravljanju tretjega, bodita samozavestna, skušajta drug drugemu ugajati.

Petič: prosti čas. Pomoč: kaj naredita skupaj, kaj vsak zase. Skrbita za to, da bo imel vsak od vaju svoj večer. Skušajte zbuditi zanimanje drug za drugega, nikar vdano ne sodelujta, kadar katerega kaj ne zanima.

Šestič: vzgoja. Pomoč: nikdar se ne prepirajta pred otroki. Otroci morajo čutiti, da sta mati in oče enotnega mnenja.

Sedmič: stari starši. Pomoč: nedvoumna ločitev, zmerom stojta ob strani drug drugemu.

Osmič: lastni razvoj. Pomoč: postavita se vsak na svoje noge, toda emancipacija, ki je sovražna partnerju, ne pelje nikamor. Nikar ne trpita, odkrito si povejta vse, kar vaju teži.

Devetič: tekmovalnost. Pomoč: vsak naj ima svoje torišče dela; ne skušajta ob vsaki priložnosti drug drugega nagovarjati, naj ukrene to ali ono. Sprijaznita se s tem, da zna ona ali on tudi po svoje presojati.

Kako sušimo zdravilna zelišča

Zdravilno vrednost rastlin ohranimo, če jih pravilno posušimo.

Rastline vsebujejo precej vode: korenine in zeleni deli do 70 ali 85 odstotkov, lesni deli približno 50 odstotkov, semena in plodovi od 10 do 15 odstotkov, mesnati plodovi, na primer jagode in borovnice, pa še več, tudi do 95 odstotkov. Vso to vodo moramo s sušenjem odstraniti. Navadno računamo, da dobimo iz 4 do 5 kilogramov svežih listov kilogram posušenih, iz 3 do 4 kilogramov svežih korenin kilogram suhih. Še najmanj se osušijo plodovi.

Za domačo rabo sušimo zdravilna zelišča na soncu, v senci ali na peči. Poleti lahko zeli sušimo tudi na podstrešju, v lopah, na kozolcih, kjer je toplo, a dovolj prepriha. Sonce ni priporočljivo predvsem zato, ker se rastline med sušenjem obelijo in izgube barvo. Na soncu sušimo samo lubje, korenine, nekatere plodove in semena in bezgovo cvetje, ki je že tako bele barve.

Prostor, kjer boste sušili zdravilne zeli, najprej dobro očistite, da v njem ne bo prahu in nesnage. Rastline položite na šist papir, ne smete namreč pozabiti, da je čistoča zelo pomembna, saj boste te zeli kasneje uporabljali za zdravljenje.

Na kvadratni meter prostora ponavadi denemo 250 do 500 gramov cvetov, 500 do 1000 gramov listov ali celih rastlin ali 1 do 2 kilograma lubja in korenin. Če je plast zeli, ki bi jih radi posušili, predebela, voda ne more dovolj hitro izhlapevati, zato se zeli pokvari, začno rjaveti in rume-neti. Poleti sušimo cvetje od 3 do 8 dni, liste in cele rastline od 3 do 6 dni, korenine pa 14 dni. Spomladi in jeseni je sušenje seveda nekoliko daljše: Cvetje sušimo od 8 do 14 dni, liste in cele korenine od 10 do 14 dni, korenine pa kar tri tedne.

Rastline med sušenjem tudi obračamo, pazimo, da jih ne pomečkamo ali polomimo oziroma zdrobimo, če so že precej suhe. Ko začutite, da rastlina pod prsti šumi, jo zgrabite na kup, da se malce navzame vlage, in šele nato spravite zeli v primerne vrečke, škatle ali zaboje. Lahko pa jih prej zrežete na majhne koščke, da so že pripravljene za uporabo.

Pri sušenju pazite, da močno dišečih rastlin ne sušite preblizu skupaj, sicer se navzamejo duha druga od druge.

Če pa rastline sušite spomladi ali jeseni na peči, pripravite posebne lesene oziroma pletene pladnje ali pa napnite žakljevino. Za sušenje zado-stuje toplota od 35 do 75 stopinj.

Nasveti

Prva pomoč v gospodinjstvu

- Prismojenih jedi nikar ne mešajte! Takoj jih z žlico predejavite v drugo posodo in pri tem pazite, da ne zajemate prismojene hrane z dna. Okus je po navadi še dober. Posodo s prismojenimi ostanki takoj namočite, na dno pa potresite malo praška za pomivanje.
- Prismojen krompir še lahko rešite, če ga pristavite v svežo vodo. Ko zavre, jo odlijte in nalijte vnove sveže vode.
- Sesirjeno masleno kremo postavite v posodo z vročo vodo in nenehno mešajte. Potem mešajte naprej, vse dokler se krema ne ohladi.
- Kuhinjski vonji znajo biti tudi neprijetni. Vonj po čebuli se bo izgubil, če boste roke in desko oplaknili z mrzlo vodo. Zelnje ne bo tako močno dišalo, če boste z njim vred dušili rezino kruha.
- Če vam prekupi mleko, štedilnik brž obrišite s krpo, ki ste jo navlažili s kisom, pa ne bo nadležnega vonja.

- Kupili ste preslano slanino. Vrzite jo za dve ali tri minute v vrelo vodo, da ji bo odvzela nekaj soli.
- Jedi, ki ste jih preveč solili, včasih lahko popravite z malo smetane ali jogurta. Kadar to ne gre, kuhajte v njih olupljen krompir. Pomaga tudi to, če v vrečki iz gaze kuhate zraven riž.
- Uvel peteršilj se bo za silo osvežil, če ga boste na hitro potopili v vrelo vodo, potem pa ga dobobra otrsli.
- Juha, ki je pretekoča (prav tako omaka), bo postala gostejša, če ji boste dodali malo škroba.
- Presvetlo omako za silo petemnite – z malo kave v prahu.
- Če želite lepo olupiti oranžo ali grenivko, jih najprej položite za nekaj minut v toplo pečico. Tako boste z lahkoto odstranili tudi belo opno.
- Ne drgnite se z biračo po kopanju, če ste dali v vodo sol ali olje za kopanje. Bolje bo, če se boste zavili v biračo in pustili, da vpije vodo.

DIŠAVE IN ZAČIMBE

Bazilika, pražiljka, požiljka ali žilnik Basilienkraut, ocimum basilicum L.

Je enoletna rastlina iz družine ustnatic, ki je ne cenimo le kot dobro kuhinjsko dišavo, ampak tudi kot zdravilno rastlino. Bazilika je doma v Indiji. V Evropo jo je verjetno prinesel Aleksander Veliki in od takrat jo gojimo po vrtovih.

Je do pol metra visoka rastlina z navzkrižno razraslimi, stranskimi poganjki. Pecljati listi so podolgasto jajčasti z nazobčanim robom. Po šest belih ali rožnatih cvetov je navadno združeno v navidezna vretenca. Uporabljamo zelišče in seme.

Nabiramo jo med cvetenjem od junija do septembra; navadno jo porežemo dvakrat na leto. Zvežemo jo v šopke in jo v senci posušimo.

Sejemo jo v toplo gredo marca ali aprila, lahko pa tudi v cvetlične lončke, ki jih postavimo na okno in toplo sobi. Seme potrebuje za kalitev svetlobo, zato ga ne smemo pokriti s prstjo, ampak ga rahlo pritismo v prst.

Proti koncu maja presadimo sadike v dobro gnojeno, rahlo prst, ki dobro prepušča vodo, v razdalji 30 cm na sončno gredo. Že najmanjša zmrzal ji škodi.

Če želimo, da napravi rastlina čim več listov, potrgamo vse popke preden se odpro.

Baziliko gojimo lahko tudi v zabojčku na sončnem balkonu in je obenem še okrasna rastlina. Če jo gojimo v lončku, jo en teden zalivamo od zgoraj, naslednji teden pa le v podstavek. Od časa do časa dodamo vodi za zalivanje malo koprivega zavretka.

Bazilika pospešuje prebavo, ureja izločanje želodčnih sokov, blaži črevesna vnetja, pomiri in obenem osvežuje. Pomaga tudi pri živčnih glavobolih. Zavretek iz bazilike uporabljamo za grgranje pri vnetju grla, pospešuje pa tudi nastajanje mleka pri doječih materah.

Kot dišava zboljšuje okus zelenjavnim in mesnim omakam, juham in ribjim jedem. Iz mladih listov lahko pripravimo dobro solato. Priliv, ki ga pripravimo tako, da zvečer nalijemo na posušene liste bazilike hladno vodo in pustimo, da do jutra stoji, preprečuje izpadanje las. Z njim si izperemo lase in lasišče po umivanju.

Besedilo in risbo pripravila dipl. biol. Tatjana Angerer

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 24. 1.: 8.30 Periskop: Vojska - 9.00 Športnik Bili - 9.25 Kje, kam, kako med počitnicami - 9.30 Dunja, drama TV Beograd - 10.30 Risanka - 10.40 Nered v nebeški palači, kitajski film - 17.35 Poročila - 17.40 Oživele strani, nanizanka TV Skopje - 17.55 Sokoli, angleška nadaljevanka - 18.25 Obzornik ljubljanskega območja - 18.40 Računalniški informacijski sistemi: Evropski pogled na informacijske sisteme in procese - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Vojna: Poklic vojskovanje, kanadska dokumentarna serija - 21.00 Ne prezrite - 21.15 Pod krinko, ameriška nanizanka - 22.00 Dnevnik - 22.10 Sibila, ameriški film.

Sobota, 25. 1.: 8.00 Poročila - 8.05 Cici-ban smuča - 8.20 Oživele strani, nadaljevanka TV Skopje - 8.35 Miti in legende - 8.50 Pedenžep - 9.20 Periskop - 9.50 Potovanje skozi osonce: Venerina tančica, ameriški izobraževalni niz - 10.20 Slovenski ljudski ples: Prekmurje - 10.50 Ščepce širnega sveta: Začimbe Indije - 11.15 Spoznano neznano, ponovitev - 11.55 Poročila - 12.05 Megeve: svetovni pokal v alpskem smučanju - supervel-slalom/Z/, prenos - 14.10 Prislunimo tišini, oddaja za slušno prizadete - 14.55 Ribji orel, kanadski mladinski film - 16.25 Zgodbe iz življenja rastlin, francoska poljudnoznanstvena serija - 16.55 Poročila - 17.00 PJ v košarki-Zadar: CZ, prenos - 18.35 Knjiga - 18.55 Sankači, češkoslovaški kratki film - 19.10 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.50 Vreme - 20.00 Legenda o Custerju, ameriški film - 21.35 Zrcalo tedna - 21.55 Videogodba - 22.25 Poročila.

Nedelja, 26. 1.: 8.20 Poročila - 8.25 Živ žav: Smrkci, Risanke - 9.20 Sokoli, ponovitev - 9.55 St. Anton: svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom/M/, prenos 1. teka - 11.00 Večni klic, sovjetska nadaljevanka - 12.25 St. Anton: svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom/M/, prenos 2. teka - 13.30 Družinski petje na Koroskem - 14.00 Ipavci, nadaljevanka - 15.15 Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom /Z/, posnetek iz St. Gervaisa - 16.25 Poročila - 16.30 Črni monokel, francoski film - 18.10 TV Kavarna - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Sivi dom, nadaljevanka TV Beograd - 21.00 Športni pregled - 21.30 Zakoni, časi... dva zakona, dokumentarna oddaja TV Sarajevo - 22.15 Poročila.

Ponedeljek, 27. 1.: 8.30 Periskop: Televizija - 9.05 Športnik Bili - 9.30 Kje, kam, kako med počitnicami - 9.35 Pusti me na miru, dokumentarna kontaktna serija TV Zagreb - 10.35 Pomlad življenja, otroška drama TV Beograd - 11.30 Risanka - 11.40 Vesela dvajseta leta z Laurelom in Hardyjem, ameriški film - 13.05 Kje, kam, kako med počitnicami - 17.30 Poročila - 17.35 Cici-ban smuča - 17.50 Pesmi in zgodbe za vas - 18.05 Miti in legende - 18.25 Podravske obzornik - 18.45 Naša pesem - Maribor'84 - 19.15 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Vihr vojne, ameriška nadaljevanka - 21.00 Omizje - 23.00 Poročila.

Torek, 28. 1.: 8.40 Periskop: Astronomija - 9.15 Športnik Bili - 9.40 Kje, kam, kako med počitnicami - 9.55 Adelboden: svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/M/, prenos 1. teka - 11.05 Pusti me na miru, dokumentarna kontaktna serija TV Zagreb - 12.05 Mamutova kost, drama TV Beograd - 13.05 Risanka - 13.25 Adelboden: svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/M/, prenos 2. teka - 14.30 Bela griva, francoski film - 15.10 Kje, kam, kako med počitnicami - 15.45 Poročila - 16.00 Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/M/, posnetek iz Adelbodena - 17.20 Slavnostni koncert mladosti - 18.05 Vsak regrat dobi enkrat lučko - portret ilustratorke Ančke Gošnik Godec - 18.25 Severnoprimerški obzornik - 18.40 Rana ura - zlata ura, dokumentarni film - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Konferenca ob Wannseeju, nemška drama - 21.30 Integrali - 22.45 Dnevnik.

Sreda, 29. 1.: 8.30 Periskop: Fotografija - 9.00 Športnik Bili, ameriška risana serija - 9.25 Kje, kam kako med počitnicami - 9.30 Pusti me na miru, dokumentarno kontaktna serija TV Zagreb - 10.30 Vsa čuda sveta, drama TV Beograd - 11.30 Risanka - 11.40 Rdeči balon, francoski film - 12.15 Kje, kam, kako med počitnicami - 16.00 Poročila - 16.05 Roža čudo-

tvorna, jugoslovanske otroške pesmi - 16.20 Štirje fantje muzikantje, predstava I. Cankar v Mariboru - 16.55 PJ v hokeju-kompas Olimpija : Partizan, prenos - 19.20 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Viktor - Viktorija, ameriški film - 22.10 Dnevnik.

Četrtek, 30. 1.: 8.30 Periskop: Gledališče - 9.00 Športnik Bili, ameriška risana serija - 9.25 Kje, kam, kako med počitnicami - 9.30 Pusti me na miru, dokumentarno kontaktna serija TV Zagreb - 10.30 Ričet, TV drama - 11.15 Risanka - 11.25 Deček s kamelami, avstralski risani film - 12.35 Kje, kam, kako med počitnicami - 17.30 Poročila - 17.35 Zgodbe o poluhcu - 16.50 Potovanje skozi osorije - 18.25 Zasavski obzornik - 13.40 Obramba in samozščita - 19.10 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 16.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Tednik - 21.10 Freud, angleška nadaljevanka - 22.10 Dnevnik.

AVSTRIJA 2

Petek 24. 1.: 16.00 Poldark - 16.50 Leteči ribiči - 17.35 Megeve: smuk za ženske - 18.00 Tedenski pregled - 18.30 Knight Rider - 19.15 Kdo nudi več? - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Najemniki postelj - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Šport - 22.15 Schlock - 23.30 Orkester - 23.55 Poročila.

Sobota, 25. 1.: 15.35 Dva x sedem - 16.00 Iz parlamenta - 17.00 Ljuba družina - 17.45 Kdo me hoče? - 18.00 Panoptikum - 18.25 Šport - 19.00 Trailer - 19.30 Čas v sliki - 19.55 Novo v znanosti - 20.15 Ognjeni orkan - 22.05 Sto mojstrov in - 22.15 Diamantna punčka - 23.55 Poročila.

Nedelja, 26. 1.: 9.00 Rdeči panter - 9.25 A song is born - 11.15 Sto mojstrov in - 11.25 Edward Grieg - klavirski koncert v a-molu - 12.05 Orientacija - 14.30 Športni popoldan - 17.00 Avstrijska ljudska glasba - 17.45 Tina Turner - 18.30 Brez nagobčnika - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Primer za ljudskega odvtnika? - 20.15 Kraj dejanja - 21.50 Dinastija - Denverski kralj - 22.35 Erotični film - 0.05 Poročila.

Ponedeljek, 27. 1.: 17.30 Biotehnologija - 18.00 Cesta Lindenstraße - 18.30 Knight Rider - 19.15 Kdo nudi več? - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Soncu naproti - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Šiling - 22.05 Moj stric - 23.50 Poročila.

Torek, 28. 1.: 16.30 Šolska TV - 17.00 Orientacija - 17.30 Adelboden: veleslalom za moške - 18.00 Kviz - 18.30 Knight Rider - 19.15 Kdo nudi več? - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Vse ali nič - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Klub 2 in poročila.

Sreda, 29. 1.: 17.00 Sem svoj lastni šef - 17.30 Dežela in ljudje - 18.00 Polarne živali - 18.30 Knight Rider - 19.15 Kdo nudi več? - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Rafael - 21.00 Sto mojstrov in - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Morilec iz Los Angelesa - 22.30 Dr. Selt-sam ali kako sem se učil ljubiti bombo - 0.00 Poročila.

Četrtek, 30. 1.: 17.30 Računalniški tečaj - 18.00 Tukaj sem jaz človek - 18.30 Knight Rider - 19.15 Kdo nudi več? - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Poročila in ozadja - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.50 Kopenhagen: evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju (ženske) - 23.30 Poročila.

LJUBLJANA

Petek 24. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Oj ti ljubi oče - 9.30 Ruščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Srečo pri ženskah - 11.55 St. Anton: trening - smuk za moške - 12.30 Poročila in ozadja - 13.30 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Niklaas, mladenič iz Flandrije - 17.30 Jaz, Christian Hahn, 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Derrick - 21.15 Nick Knatterton in reklama - 21.20 To so bili časi - 22.05 Moje življenje za Zarah Leander - 23.35 Entr'acte - 23.55 Poročila.

Sobota, 25. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Angleščina - 9.35 Francoščina - 10.05 Ruščina - 10.35 Abbottin Costello med pirati - 11.45 Orel - 11.50 Megeve: smuk za moške - 13.15 Poročila - 13.20 St. Anton: super veleslalom za ženske - 14.25 Vesela četvorica s črpalko - 16.00 Mumini - 16.25 Obiskovalec - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Kdo rokodelci z nami? - 17.00 Mr. Merlin - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Dva x sedem - 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads - 18.50 Župnik Josef Moosbrugger odgovarja - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Velika prilžnost - 21.50 Šport - 22.25 Falco - live - 23.25 Solid Gold - 0.10 Poročila.

Nedelja, 26. 1.: 9.55 St. Anton: slalom za moške - 11.00 Ura tiska - 12.00 Živalski raji - 12.25 St. Anton: slalom za moške -

14.00 Beneški babjak - 15.25 Dokumentacija - 16.25 Jakob in Elizabeta - 16.30 Listamo v slikanici - 16.50 Tao Tao - 17.15 Halo, jaz sem Erich - 17.45 Klub seniorjev - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori župnik Richard Schwarzenauer - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Nočna straža - 21.45 Sedem dni športa - 22.05 Zemlja živi - 22.50 Nočni studio - 23.55 Poročila.

Ponedeljek, 27. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 Oj ti ljubi oče - 9.30 Kulinarična Avstrija - 10.00 Šolska TV - 10.30 Beneški babjak - 11.55 Akvareli - 12.00 Iz parlamenta - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Calimero - 17.30 Heidi - 17.55 otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 23.20 Wanderu - opica v levjo grivo - 23.50 Poročila.

Torek, 28. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 In Huber piha v tubo - 9.30 Angleščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Vesela četvorica s črpalko - 12.05 Ponedeljski šport - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Čebelica Maja - 17.30 Oddaja z miško - 17.55 otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Inozemski report - 21.15 Dallas - 22.00 Evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju - 23.30 Oba - 0.20 Poročila.

Sreda, 29. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 In Huber piha v tubo - 9.30 Francoščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Moj stric - 12.15 Inozemski report - 13.10 Poročila - 16.30 Čarobno zrcalo - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Don Kihot - 17.30 Moja mater, tvoja mater - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Prihodnost ima rojstni dan - 22.20 Celimar - 23.45 Poročila.

Četrtek, 30. 1.: 9.00 Poročila - 9.05 In Huber piha v tubo - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Šolska TV - 10.30 Veliki manevar - 12.15 Klub seniorjev - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-CVS - 17.05 Sindbadove pustolovščine - 17.30 V kraljestvu divjih živali - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Peter Kraus-ov nastop - 21.15 Ognjeni orkan - 22.35 Nebeški klovni - 23.35 Orkester - 0.00 Poročila.

SLOVENSKE ODDAJE
AVSTRIJSKEGA RADIA
vsak dan od 18.10 - 19.00

Petek, 24. 1.: Hišna in ledinska imena iz Podgorij in okolice (Dr. A. Feinig)

Sobota, 25. 1.: Duhovni nagovor (p. F. Sodja)

Nedelja, 26. 1.: Kmečka oddaja (Št. Domej)

Ponedeljek, 27. 1.: Gost v studiu: Dipl. inž. Feliks Wieser, predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Torek, 28. 1.: Za starejše letnike (M. Inzko)

Sreda, 29. 1.: Uspešnica meseca (Posnetek javne prireditve v Vogrčah)

Četrtek, 30. 1.: Rož - Podjuna - Zila
Petek, 31. 1.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: Domači pesniki v Podjuni

Günther Nennung v pogovoru z novinarji:
„Tudi sam sem Slovenec“

Avstrijske vlade - ta in vse prejšnje - svojih obveznosti do Slovencev na avstrijskem Koroškem niso izpolnile; tako je tudi v zadnjem obdobju, čeprav bi po veljavnem socialističnem načelu morali biti močnejši vedno na strani šibkejših. „Ker sem osebno temu načelu zvest, sem tudi sam Slovenec.“

Tako je v pogovoru s slovenskimi novinarji dejal znani avstrijski novinar, publicist in v zadnjem času zlasti znani pobudnik raznih akcij za varstvo okolja dr. Günther Nennung. Svojo za nepoučenega morda nekoliko nenavadno opredelitev v korist manjšin je Nennung pojasnil z opozorilom na nedemokratsko ugotavljanje manjšin leta 1976, ko se je med tisoči dunajskimi demokrati tudi on izrekel za Slovence in tako javno protestiral proti vsiljenemu preštevanju. In takole pravi:

„To ni šala, saj je šlo za našo skupno željo, da bi razveljavili referendum oziroma da bi rezultati vse prej kot demokratičnega preštevanja pripadnikov slovenske manjšine postali neuporabni. Naše vodilo je bilo in bo tudi za naprej ostalo, da je treba dati na napačna vprašanja napačne odgovore.“

Sicer pa je pogovor, ki ga je pred kratkim imel Nennung s slovenskimi novinarji v Radencih, tekkel predvsem o vprašanjih varstva človekovega okolja oziroma o neodgovornem poseganju človeka v naravo in njene zakonitosti. Nekako tri in pol milijona let je človek živel v harmoniji z naravo, zato so se v okolju, v katerem je ves čas živel kot ropar, vendar z omejenimi sredstvi, vse rane v potpežljivi naravi zacelile, pravi Nennung. Toda danes, ko na veliko trebimo tudi tropske gozdove, je proces uničevanja narave tako nagel in obsežen, da se mora človeštvo že sprijazniti tudi s velikimi klimatskimi spremembami. Sedanje generacije se vse bolj soočajo tudi z zastrupljanjem svetovnih morij in zraka, da sploh ne govorimo o nešteti drugih nepremišljenih in strokovno premalo proučenih posegih v naravi.

Tako je po besedah Nennunga nekaj zadnjih generacij sodobne industrijske družbe pogladilo človeštvo na rob samouničenja. Ironično dodaja: „Na našem nagrobniku bo po vsej verjetnosti pisalo, da je človeštvo naredilo samomor, ker si iz tako imenovanih gospodarskih razlogov ni moglo privoščiti, da bi živelo naprej.“

Zato je po njegovi sodbi zadnji čas, da človeštvo s skupnimi moči spet najde izgubljeno enotnost med ekonomijo in ekologijo, pa tudi prava medsebojna razmerja, da ne bo razvoj napredoval na škodo človekovega življenjskega okolja. „Dandanes je treba postaviti velike vprašaje za pojme, kot so napredek, blagostanje itd. Ti pojmi so skozi zorni kot današnjega potrošniškega človeka povsem

zmaličeni. V smrtni nevarnosti smo in moramo se spopasti z nadvse naporno nalogo, da odstranimo popolno neumnost zmaličenja teh pojmov.“

Pri tem pa Nennung pravi, da varstvo narave in njena vsaj delna rešitev nista možna brez temeljnih sprememb sedanjih družbenih oblik in

sedanjega pojmovanja demokracije. Ekološko gibanje se ne more omejiti na tarnanje in le na ugotavljanje stanja, da je narava usodno onesnažena. Ekološko gibanje mora spremeniti miselnost ljudi. Treba je najti rešitev, ko bosta ekonomija in ekologija enakovredni, identični in bosta delali skupaj v prid človeštva, ne pa v prid potrošništva in denarja.

Vodnik Bohinj
in Triglav

Turistkomerc Zagreb je koncem minulega leta izdal brošuro VODNIK BOHINJ IN TRIGLAV. Brošura ima 139 strani v formatu 11 cm x 16 cm in je bogato opremljena z barvnimi slikami.

Namen publikacije je predstaviti še neokrnjeno naravno okolje Bohinja z mogočnim Triglavom. V brošuri najdete zemljepisni in zgodovinski opis omenjenega področja, nadalje opis prometnih zvez in opis turistične ponudbe. Barvne slike, ki jih pojasnjujejo kratki podnapisi, dajejo brošuri celovitejšo predstavo Bohinja.

Brošura je tiskana v skupni nakladi 15.000 izvodov, od tega 3000 izvodov v slovenskem, 3000 izvodov v srbohrvatskem, 3000 izvodov v italijanskem, 3000 izvodov angleškem in 3000 izvodov v nemškem jeziku.

Brošuro lahko naročite v celovski knjigarni „naša knjiga“, Pavličeva 5-7.

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in naročnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.
Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Straße 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, teleks 42 20 86 sndk a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10 tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Pridobivaj nove naročnike

Novega naročnika/novo naročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache
Tiskovina

P. n.

SLOVENSKE VESTNIK

Postfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/Celovec

Koroško prvenstvo v smučarskih tekih: Janach, Wrolich, Urschitz med prvimi

Med šolarji so se na koroškem prvenstvu v smučarskih tekih v Vrbi uveljavili tudi štirje slovenski tekači. Hanzi Janach z Reke pri Šentjakobu je v skupini starejših šolarjev osvojil drugo mesto. Peter Wrolich iz Loč je postal prvak pri mlajših šolarjih (proga: 4 km) in kot član štafete Union Rosenbach (Podrožca) osvojil še eno prvo mesto. Njegov brat Christian Wrolich pa je postal prvak pri mlajših pionirjih na 2 km progi. Tretje mesto

pri juniorjih je zasedel Franc Urschitz iz Loč.

Odbojka: Dve zmagi Doba

Po turnirju v Celovcu, kjer so zasedli četrto mesto, so odbojkarji iz Doba premagali v 3. in 4. igri prvenstva VBK Wolfsberg s 3:0 (v 55 minutah: 10:15; 11:15; 6:15) in tudi Grabstanz s 3:0 (2:15; 13:15; 5:15). V teh dveh igrah je moštvo izvajalo nove poteze nastudirane v treningu. Igra na kratko žogo je že prav dobro razvita. Zadnja tekma pred play-offom bo 5. februarja v glavni šoli v Pliberku. V nedeljo, 26. 1., bo turnir v Celovcu z moštvi iz Beljaka in Slovenije. Ženske pa igrajo 27. 1. proti Grabstanzu, 6. 2. pa v Pliberku proti Šentvidu.

Sankanje v Lepeni

Pred 18 leti je – iz potrebe po zimski družabnosti – Slovensko prosvetno društvo ZARJA priredilo prvo tekmovanje na ljudskih sankah v občini Železna Kapla. Odslej pa športna sekcija društva skrbi za redno izvedbo in potekanje sankarskih prireditev. Te vedno spet pridobivajo na športnem poudarku, ob robu oz. za ciljem pa jim uspeva ohranjati tudi veselo, družabno plat.

Akoravno je pri udeležbi zadnja leta povsod opazovati rahlo pojemanje, so sankarske tekme SPD ZARJA v Lepeni zelo dobro obiskane.

Tako tudi letos, ko je bilo na startu 88 posameznikov in kar 26 dvojic. Mnogi pa so prišli v Koprivno tudi kot gledalci.

Kot znano bi ZARJINA tekma morala biti že 8. dec. lani. Organizatorji so jo morali preložiti, preteklo nedeljo pa je bilo ugodno tudi vreme in sankarji SSK OBIR, TVN Šmarjeta, SPD OBIR, SPD ZARJA ter ekipa TVD PARTIZAN Tržič so imeli dobre in enake pogoje.

Napravo za merjenje časa je dal na razpolago SSK OBIR, cesto oz. progo pa je pripravil Karl Ošina. Razdelitev nagrad pri Rastočniku pa so opravili preds. Miha Travnik, sekcijski vodje Franc Stern in Albert Rozman ob asistenci Regine Smrtnik – najuspešnejše domačinke v sankanju.

18. sankarska tekma SPD ZARJA je štela tudi za POKAL OBRIJA 1986, naslednja v tem okviru bo v nedeljo na Obirskem, zaključna pa 2. marca v Šmarjeti v Rožu.

V Lepeni so slavili člani družine Miklau. Oče Florian je bil najboljši na športnih sankah in najboljši dneva na ljudskih sankah, sin Adi je zmagal v skupinah športne sanke I in šolarji II, hčerka Kladija pa je z

zmago pri mladinkah postala najhitrejša ženska.

Sadolešek Johi in Stane Pepi – oba seniorja – pa sta v skupini dvojic dosegla najhitrejši čas na progi.

M. T.

Rezultati:

Športne sanke I: 1. Adi Miklau 2.35,80; 2. Kladija Miklau 2.40,31; 3. Emil Pasterk 2.40,35.

Športne sanke II: 1. Flori Miklau 2.20,34; 2. Fridi Osojnik 2.22,56; 3. Josef Jung 2.25,53.

Solarke I: 1. Tina Kokal 3.48,19; 2. Martina Dobeit 4.42,90.

Solarji I: 1. Igor Veršnik 3.13,73; 2. Alfred Vejn 4.02,80; 3. Toni Kogoj 4.12,21.

Solarke II: 1. Angelika Kogoj 3.08,41; 2. Ani Kogoj 3.37,36; 3. Monika Oraž 3.53,07.

Solarji II: 1. Adi Miklau 3.12,84; 2. Pauli Ošina 3.15,16; 3. Marko Smrtnik 3.28,14.

Mladinke: 1. Kladija Miklau 2.57,22; 2. Diana Olip 3.17,98; 3. Jožica Sadovnik 3.52,00.

Mladinci: 1. Franz Haderlap 2.57,55; 2. Rudi Karničar 3.05,56; 3. Stefan Bolterle 3.18,18.

Splošna ženska: 1. Danica Ahacič 3.10,52; 2. Elzi Kogoj 3.19,80; 3. Irmí Oraž 3.22,64.

Splošna moški: 1. Izidor Karničar 2.45,49; 2. Josef Karničar 2.49,05; 3. Dietmar Paulič 2.51,86.

Seniori I: 1. in najboljši dneva Flori Miklau 2.43,79; 2. Rudi Veršnik 2.45,79; 3. Milan Hribar 3.04,42.

Seniori II: 1. Rudolf Čertov 2.49,69; 2. Engelbert Živkovič 3.31,94; 3. Josef Stane 3.49,38.

Dvojice: 1. Sadolešek/Stane 2.32,67, najhitrejši čas; 2. Veršnik/Veršnik 2.43,59; 3. Ošina/Ošina 2.55,50.

Ločilo: Gamsov Zepej in Majda obhajala 60-letnico

Pred kratkim se na Ločilu obhajala 60. življenjski jubilej Majda in Jožef Mikl pd. Gamsova Majda in Zepej. Oba poznamo kot zavedna in prizadevna člana naše narodne skupnosti. Gamsov Zepej je že zgodaj prevzel Gamsovino in jo od prvotnih 15 hektarov z umnim in trdim delom povečal na 50 hektarjev. Kot umen kmet in zadružnik – on je tudi predsednik Posojilnice na Ločilu – ter nekoč znan kulturni dejavnik, si je med prebivalstvom obeh narodnosti pridobil priljubljenost in spoštovanje.

Po vojni si je izbral za življenjsko družico Požarnikovo Majdo z Brnce, to je tisto Majdo, ki je nekoč narodno kulturno razgibal Brnco in njeno okolico. Bila

je pevka, igralka ter na prosvetnem polju dosegla to, da je bila takrat Brnca najbolj narodno prosvetno razgiban kraj na južnem Koroškem. Ne čudimo se torej da sta takšni osebnosti, polni elana in kreativnosti, tudi nekaj dosegli v svojem vsakdanjem življenju.

Oba jubilarita sta bila deležna počastitve in čestitk tudi s strani domače Posojilnice, kjer so se spomnili njihovih zaslug za splošni razvoj domačega prebivalstva.

Majdi in Zepiju ob njunem prazniku (čeprav z majhno zamudo) iz srca čestitamo z najboljšimi željami in jima kličemo – na mnoga leta!

Številnim čestitkam se pridružuje tudi

uredništvo Slovenskega vestnika.

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošiljate na naslednji naslov:

Ime in priimek

naslov

pošta

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum)

(podpis)

SKOKI:

Zahomčani med najboljšimi Koroško prvenstvo v Vrbi

Mladine Berhard Winkler (SV Malta) je z rekordnim skokom – 59,5 m – na skakalnici v Vrbi odnesel naslov koroškega prvaka pred Güntherjem Strannerjem, ki je sicer član avstrijskega (!) zveznega moštva. Naraščaj športnega društva Zahome pa je ponovno potrdil, da šteje v koroški vrh. Trener Franci Wiegele je bil zadovoljen, saj so bili Zahomčani v teh skupinah uvrščeni med prvimi tremi.

„Naši skačejo najboljše, vendar je vedno še kdo, ki je premočan, saj so naši telesno šibkejši,“ pravi trener Franci Wiegele. „Pravilno je, da se mladi skakalci že pri takih tekmah navadijo na zahtevnejše skakalnice. Nima koristi, če skačejo na 30-m skakalnici, medtem ko so tekme za Austria-cup na 60-m skakalnicah“, pravi Franci Wiegele, ko ga vprašamo kaj on

meni o problemu, ki so ga načeli tudi v Vrbi.

K časopisnim poročilom, ki so govorila o „razburjenju“, ki naj bi ga povzročil trener Zahomčanov ob skakalnici v Vrbi, pa je dejal, da ima seveda trener pravico dajati svojim skakalcem navodila preden se spustijo preko skakalnice. Te pravice mu nihče ne more jemati. Morda pa je koga od navzočih motila slovenščina?

Rezultati prvenstva v Vrbi:

Otroci I: 1. Robert Fuchs (KSG). **Otroci II:** 1. Vinzenz Grote (KSG). **Šolarji I (ali mladi pionirski):** 1. Christian Samitz (SZ Vrba) 28/29 – 171,4; 2. Günther Kaiser (SD Zahome) 28/28 – 160,8; 3. Guido Wiesenreiter 27,5/27 – 154,1; 4. Tomaž Kuglitsch in 8. Manfred Schnabl (oba SD Zahome). **Šolarji II (ali starejši pionirji):** 1. Heinz Kuttin (SV Beljak) 56,5/54,5 – 191,3; 2. Christian Moser 54/51,5 – 170,4; 3. Janko Zwitter (oba SD Zahome) 53/52 – 168,5; 5. Hannes Frank; 7. Peter Rausch; 8. Niko Zwitter (vsi SD Zahome). **Mladinci:** 1. in koroški prvak Bernhard Winkler (SV Malta) 56/59,5 – 208,9; 2. Günther Schöffmann (SZ Vrba) 54/58 – 201,5; 3. Christof Müller (SD Zahome) in Klaus Kuttin (SV Beljak) oba 54/55 – 188,7. **Juniorji:** 1. Günther Stranner (SV Malta) 56/59 – 206,0; **Splošni razred:** 1. Helmut Plattner (Bleiberg) 54,5/54,5 – 191,2.

Mladi Zahomčani se trenutno pripravljajo na tekmo za Austriacup v Vrbi. Ozdravljeni Franci Wiegele pa se je odpravil na 2 tekmi na Japonskem (svetovni pokal), začetek februarja pa se bo udeležil avstrijskega prvenstva na Tirolskem.

Skupaj z drugimi funkcionarji SD Zahome skrbi trener Franci Wiegele za napredek smučarskih skakalcev. Vadijo na odličnih zahomških skakalnicah, ki sta med najboljšima na Koroškem.

Pred 75 leti je izšel prvi časopis gradiščanskih Hrvatov

Preteklo leto je izdalo Hrvatsko tiskovno društvo na Gradiščanskem publikacijo z naslovom „Novine i časopisi gradiščanskih Hrvatov“. Knjiga je izšla ob priložnosti 75-letnice prvega časopisa gradiščanskih Hrvatov „Naše Novine“. Razdeljena je na več delov. V prvem delu razni avtorji razpravljajo o kulturnem in političnem pomenu lastnega tiska neke narodne skupnosti. V tem delu knjige najdemo tudi potrebne osnovne zgodovinske podatke o publicistiki gradiščanskih Hrvatov.

Čeprav so gradiščanski Hrvati sorazmerno pozno razvili lastno dejavnost na publicističnem sektorju, kar je verjetno bilo pogojeno tudi z ekonomsko in kulturno situacijo ter z odepjenostjo od matičnega naroda, so bili soočeni s podobnimi problemi kot koroški Slovenci. Narodni buditelji so bili v prvi vrsti duhovniki in nekateri učitelji. To je vplivalo tudi

V nasprotju s Koroško: Socialdemokrati so v medvojnem obdobju izdajali poseben list za gradiščanske Hrvate!

na politično usmeritev njihove publicistike. Po prvi svetovni vojni na Gradiščanskem ni bilo možno takoj nadaljevati z lastnim publicističnim delom. Šele po ureditvi političnih razmer odnosno po vključitvi Gradiščanske Avstrije so Hrvati obno-

vili svoje liste. V tem obdobju se kot konkurent za glasove gradiščanskih Hrvatov pojavi socialdemokratska stranka, ki izdaja svoje glasilo za gradiščanske Hrvate. Tu zapazimo tudi veliko razliko v zadržanju te stranke v primerjavi do koroških Slovencev. Na Koroškem je bilo vodstvo stranke v „nemških“ rokah, stranka nikoli ni mislila na poseben slovenski socialdemokratski list, čeprav je imela med slovenskim prebivalstvom južne Koroške močno zaledje. Ni imela potrebe, da bi začela socialdemokratsko zavest med slovenskim prebivalstvom v njihovi materinščini. Vse preveč je že tedaj bila odvisna od meščanskih strank odnosno se enostavno ni upala storiti podobnega koraka kot na Gradiščanskem. Seveda pa bi bila zelo zanimiva vsebinska analiza socialdemokratskega lista za gradiščanske Hrvate. Ta bi nam lahko pokazala, kak odnos je razvila stranka v prvi avstrijski republiki do nacionalnega vprašanja. Publicistika gradiščanskih Hrvatov je imela podobne namene kot publicistika koroških Slovencev. V prvi vrsti naj bi budila in krepila narodno zavest svojih bralcev, širila kulturne dobrine naroda ter bila sploh organizator narodno političnega življenja. Srečevala se je s hudimi finančnimi problemi kot tudi z dejstvom neprofesionalnega kadra. Svoj višek je publicistika gradiščanskih Hrvatov dosegla prvič po prvi svetovni vojni, drugič pa v sedemdesetih letih odnosno v zadnjem obdobju.

V drugem delu knjige najdemo osnovne

Slovar za hrvatski uradni jezik

podatke o domala 60 listih, od katerih jih danes izhaja še okoli 15. Zajemajo osnovne bibliografske podatke, kot so naslov lista, čas izhajanja, mesto izhajanja, usmeritev, forma, obseg, izdajatelj in odgovornega urednika. Pri nekaterih naslovih najdemo še podatek o nakladi ter mesto, kjer se časopis hrani. Ta del knjige zaključuje kronološki pregled vseh publikacij. Zadnji del knjige zajemajo zanimive slike in posnetki raznih listov.

Knjigo, ki jo je Hrvaško tiskovno društvo izdalo s pomočjo urada zveznega kanclerja, bodo gotovo koristili vsi, ki se ukvarjajo z manjšinskimi vprašanji v Avs-

Šah: Tudi prvo moštvo SŠZ na drugem mestu

S težko priborjeno zmago nad prej še neporaženim moštvom Gospe Svete je prevzelo prvo moštvo Slovenske športne zveze vodstvo v trojki zasledovalcev, ki so za petami prvourščenemu Šentvidu. Igralce moštva Gospe Svete je prvi sezonski poraz zelo bolel, saj za nje ni samo šlo za pridobivanje točk, temveč tudi proti slovenskemu moštvu. Tem večje je bilo veselje slovenskih šahistov nad zmago in drugim mestom na lestvici.

Postava: Lojze Gallob – Pichler 1:0, Gorazd Živkovič – J. Brescak remi, Franzi Rulitz – A. Brescak 1:0, Ivko Ferm – Archer 1:0, Branko Kolter – Sommer remi, Ivan Lukan – Kogler 0:1 (SŠZ/Cartrans I – Gospa Sveta II 4:2).

Lestvica: 1. SCA Šentvid III 38,5
2. SŠZ Cartrans I 33
3. Gospa Sveta II 32,5
4. Toyota/Grießer 31

V tretjem kolu beljaškega mestnega prvenstva je Tončka Einspieler ponovno zgubila in ima zdaj pol točke. **Ostali izidi** (v oklepaju števil doseglih točk): Lojze Gallob – Oberberger remi (1,5), Franzi Rulitz – Sternig 1:0 (2), Trink – Herbert Rulitz 1:0 brez boja (1). Danes igrajo četrto kolo.

F. R.

Redni občni zbor Slovenskega atletskega kluba

bo v nedeljo, 26. 1. 1986, ob 14.30 v Modestovem domu, Richard-Canaval-Gasse, v Celovcu.

Dnevni red: Poročila odbornikov, diskusija, sprememba pravil, volitev odbora. Vabljeni vsi člani.

5. veleslalom v Pliberku

Športno društvo Pliberk prireja v soboto, 25. 1. 1986 ob 14.30 uri na Libiču pri Pliberku 5. veleslalom (Super-„G“). **Rok prijave:** do 24. 1. 1986 po telefonu: 0 42 35/25 83 ali 20 41.

triji, saj je osnovni in prvovrstni vir informacij o publicistični dejavnosti gradiščanskih Hrvatov.

Pred nekaj dnevi je izšel tudi manjši slovar „Hrvatski službeni jezik u Gradišcu“, čigar avtorja sta dr. Herbert Gassner in mag. Josef Vlasits. Slovar je po svoji zunanosti močno spominja na Nemško-slovenski slovar dr. Pavla Apovnika, ki ga je pred leti izdal Klub slovenskih občinskih odbornikov.

V uvodu Gassner in Vlasits opozarjata na pomanjkanje izvedbenih določil k sed-

NOVINE I ČASOPISI GRADIŠČANSKIH HRVATOV

Hrvatsko štamparsko društvo – Željezno

memu členu avstrijske državne pogodbe, kar zadeva dvojezično uradovanje na Gradiščanskem odnosno hrvaški uradni jezik pred uradi in sodišči. Večkrat opozarjata tudi na koroške razmere, ki kot vsi vemo niso zadovoljive. Uvod zaključujeta z mislijo, da bi se njuno delo nadaljevalo v obliki priprave širšega slovarja nemško-hrvatskih pravnih izrazov. To delo naj bi opravila delovna skupina pravnikov in jezikoslovcev iz Avstrije in Jugoslavije.

dram.

MENJAVA DENARJA

Stanje v sredo 22. januarja 1986

Za 100 dinarjev dobite	4.20 šil.
Za 100 dinarjev plačate	5.50 šil.
Za 100 lir dobite	0.99 šil.
Za 100 lir plačate	1.05 šil.
Za 100 mark dobite	694.00 šil.
Za 100 mark plačate	710.30 šil.

Informacija je več kot senzacija